

KONAČNO!

Izbačena diskriminacija vozača starijih od 65 godina iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama

Zašto su se na stražnje noge digli glasnogovornici biznisa u zdravstvu?

Piše: Jasna A. Petrović

Nakon inicijative za zakonsku izmjenu, opsežnog lobiranja Sindikata umirovljenika Hrvatske, te prijave diskriminacije Uredu Pučke pravobraniteljice, nakon javne rasprave zaključene 21. svibnja 2015., konačno je nakon deset mjeseci borbe srušena diskriminatorna odredba kojom su svi vozači stariji od 65 godina bili obavezni prigodom produljenja valjanosti vozačke dozvole ići na skupe zdravstvene preglede.

Zakonske izmjene usvijene su na 17. sjednici Hrvatskog sabora 29. svibnja 2015. (78 glasova "za", 5 "protiv", 5 "suzdržana"). SUH je predlagao da se izriekom obveza procjene zdravstvene sposobnosti za vožnju za sve vozače, neovisno o dobi, stavi u zadaću liječnika obiteljske medicine, jer oni najbolje poznaju pacijentovo stanje i dijagnoze, no zakonodavcu se činilo jednostavnije to preskočiti. Važno je da od objave u Narodnim novinama, svi stariji vozači od 65 godina mogu mirno ići produljiti vozačku, bez ikakvih dodatnih troškova.

Nevjerojatno je, međutim, da je zakonska izmjena tek upućena u Narodne novine, a već se zdravstveni lobi medicine rada digao na noge i našao svoje glasnogovornike u krugovima automobilskih revija. Tako je Auto klub, iz iste izdavačke kuće gospodina Hanžekovića koja izdaje i Jutarnji list, bombastično najavio u oba ta glasila kako se „Bolesnici miču sa cesta“, jer će „ukinutu odredbu o obaveznom liječničkom sa 65 godina uskoro zamijeniti još revolucionarnija mjera iz Strategije razvoja javnog zdravstva, jer će se na obvezni liječnički pregled upućivati svi stariji od 50 godina. Pompozni sugovornik Auto kluba je doktor obiteljske medicine Ranko Stevanović, po funkciji zamjenik ravnatelja Zavoda za javno zdravstvo, inače s biografijom punom surad-

NACIONALNO VIJEĆE ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE Grupna fotka za drugi mirovinski stup

4.-5.

HOĆE LI BANKE OPET OMASTITI BRK? Kad ministar obeća...

Sindikata umirovljenika Hrvatske protivi se da se iz javnog proračuna mirovinskim fondovima pri bankama pokloni i dodatak na mirovinu od 27 posto

6.-7.

Završila kampanja SUH-a

ZAUSTAVIMO ZLOUPOTREBU STARIJIH OSOBA

8.

ZDRAVSTVENE REFORME Pogreb Andrije Štampara? Ili procvat zdravstvenih prava i mogućnosti?

Vodič HZZO-a

info.HZMO

nje s farmakološkim i zdravstveno-ekonomskim lobijima, te čak i sa Svjetskom bankom.

Zašto Hanžekovićeve novine i revije i zdravstveni dužnosnik biznismenskog duha glasno, gotovo histerično, ruše tek usvojene zakonske promjene? Zato jer nastoje zaštititi nečiji financijski interes. To je interes vrlo snažnog i moćnog lobija medicine rada, za koji je prije tri godine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje hitno morao odlučiti prekinuti ne-limitirane trogodišnje ugovore potpisani sa 150 timova liječnika medicine rada, te unijeti nove s limitom od 520 tisuća kuna. Zašto? Zato, jer su imali enormne zarade i do 60.000 mjesečno. I još nešto, po čemu specijalist medicine rada, koji prvi put u životu vidi npr. vozača od 66 godina, može procijeniti njegovu zdravstveno stanje bolje od liječnika opće prakse kojemu je taj isti vozač pacijentom? Ne može. Riječ je samo o biznisu i visokim iznosima koji se ovdje vrte.

Pa nije čudno ni da se onda rečeni Ranko Stevanović javlja kao zagovornik ekonomskih interesa u (javnom) zdravstvu, kad je predavač menadžemanta u zdravstvu i bliski dugogodišnji suradnik Stipe Oreškovića, poznatog i po radu za EPH iz vremena Nine Pavića, a potom i na HRT. Očito dečki u tome prepoznaju interes, iako nismo upućeni u to koje je naravi taj interes.

Sigurno je, međutim, da gospodin Stevanović ne govori istinu kad kaže da će sada svi (vozači) sa 50 godina morati na liječnički pregled, jer su oni službeno dokazana prijetnja u javnom prometu.

Točno je da Hrvatska ima Strateški plan javnog zdravstva u kojemu piše kako će se s ciljem „*primarne prevencije kroničnih nezaraznih bolesti smanjiti prevalenciju pojedinih čimbenika te provesti revizija i optimizacija sustava programa preventivnih pregleda i prevencije (osobe iznad 50 godina, djeca i dojenčad, školska djeca, radna populacija) uz ugovoreno financiranje u skladu sa obuhvatom ciljne populacije*“. Za to je zadužen, ne Stevanovićev Zavod za javno zdravstvo, već Oreškovićeva Škola narodnog zdravlja „*Andrija Štampar*“, gdje je taj pročelnik na Katedri za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva. Zgodno zar ne?!

Zgodno kako se istup po interesu prepoznaje. No, hvala Vladi RH, a prije svega Uredu pučke pravobraniteljice, Ministarstvu unutarnjih poslova, saborskim zastupnicima koji su glasali za ukidanje diskriminacije starijih vozača temeljem dobi (a ima ih oko 220.000), osobito Željku Šemperu iz HSU-a, što su odlučivali poštujući ljudska prava. I što su ukinuli zakonske odredbe koje nisu bile sukladne ni europskoj praksi.

UPRAVNO VIJEĆE HZMO

Tri godine borbe za - obavijest o ovrsi!

Na 35. sjednice Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje planira održanoj 21. svibnja 2015. predstavnica SUH-a Jasna Petrović konačno se izborila da Upravno vijeće uputi Hrvatskoj udruzi banaka pismeni zahtjev da se očituje kad će omogućiti da primatelji mirovina na tekuće račune u bankama u obavijesti o mirovini konačno dobiju i informaciju tko im je ovršitelj i za što. Naime, još 30. srpnja 2012. godine je SUH uputio Srećku Vukoviću, ravnatelju Hrvatskog zavoda za mirovinskog osiguranje zamolbu za žurnu dopunu podataka o ovrhama u „mirovinskom odresku“.

Nakon dvije godine uzastopnog ponavljanja ovog problema na sjednicama Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, te na sjednicama Upravnog vijeća HZMO-a, SUH je pridobio potporu i predstavnika radničkih sindikata i Hrvatske udruge poslodavaca. Kao što je nemoguće radniku dati plaću od koje se ustegne ovrha ili neka druga ustege, a da mu se ne napiše za što je uzeta, tako je neshvatljivo da se umirovljenicima može uzeti ovrha, ali bez ikakve dodatne informacije tko ih i zbog čega ovršuje.

Posljedice takve neinformiranosti bile su katkad i s ozbiljnim materijalnim posljedicama. Naime, umirovljenici bi dug platili i dva puta, jer nisu znali da su ovršeni baš za račun koji npr. zakašnjelo plate, a k tome ne bi znali da moraju sami zatražiti povrat, te da postoji zastara. Uglavnom, HZMO je s vremenom pokazao razumijevanje za problem, te je od početka ove godine uveo mogućnost internetskog pristupa podacima, no time je pravo na informaciju osigurao samo za 8-9 posto informatički pismenih osoba starijih od 65 godina.

SUH je nastavio svoju bitku i na 35. sjednici Upravnog vijeća, jer nije mogao prihvatiti odgovor kako su i HZMO i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava tražili od udruge banaka (koja okuplja 19 najvećih banaka u Hrvatskoj) da uvedu tražene informacije na „mirovinski odrezak“, ali su, kažu, bankari to odbili. I mir vama!

Stoga se sada očekuje da će nakon dopisa koji ovih dana na zahtjev (više ne samo SUH-a) Upravnog vijeća upućuje ravnatelj Vuković Hrvatskoj udruzi banaka, nakon tri godine borbe, doći do pomaka. Sigurni smo da hoće, jer ćemo inače podnijeti prijavu zbog diskriminacije temeljem informatičke pismenosti i zakinutosti u pravu na informaciju.

CRNE BROJKE

Hrvatske mirovine pale na 39 posto prosječne plaće!

- Broj korisnika mirovina kojima je ustegnuto više od trećine mirovine je u porastu, pa je u nepunih godinu dana dosegao 20.659 osoba.
- Porasla je i svota ovrha većih od trećine mirovinskih primanja na čak 17,587.614 kn.
- Broj korisnika mirovina s ovrhama manjima od trećine mirovinskih primanja porastao je u zadnjih 10 mjeseci sa 40.912 na 42.230 osoba.
- Broj umirovljenika kojima su umanjuju mirovine zbog ovrhe, kredita ili dopunskog zdravstvenog osiguranja raste brzinom od najmanje 1.000 mjesečno, pa ih je sada čak 328.071 osoba!
- U svibnju 2015. prosječna mirovina iznosila je 2.234,72 kune.
- Oni koji su 2015. otišli u mirovinu, dobivaju još manje - 1.991,83 kn.
- Prosječna mirovina iz kategorije 72.211 hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji iznosi 5.108,71 kn.
- Čak 207.750 umirovljenika prima najnižu mirovinu od prosječno 1.418,16 kn.
- I ONO NAJGORE: relativna vrijednost mirovine nastavlja padati, pa je tako u svibnju udjel prosječne mirovine (prema ZOMO) u prosječnoj plaći pao na samo 39,05 postol!

Grupna fotka za drugi mirovinski stup

Na 18. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe održane 14. svibnja 2015. godine u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, na prijedlog Sindikata umirovljenika Hrvatske prva je točka bilo Izvješće o radu mirovinskih fondova, a nazočili su ugledni gosti iz svih obveznih mirovinskih fondova: Senka Fekeža Klemen iz Erste d.o.o, Dinko Novoselec iz AZ d.o.o, Damir Grbavac iz Reiffeisen OMD, Renata Kašnjar-Putar iz PBZ-CO OMD i Mario Radaković iz HANFA-e. Potonji je (inače pristigao u HANFA-u iz PBZ-CO) kratko predstavio novine u sustavu obveznih mirovinskih fondova proistekle iz Zakona o obveznim mirovinskim fondovima.

Predstavnici fondova istaknuli su da sustav dobro funkcionira, ali da je potrebno omogućiti dodatak od 27% i korisnicima mirovina iz oba mirovinska stupa, na što je Mirjana Radenović, pomoćnica ministra rada i mirovinskog sustava, odgovorila kako će se za to pokušati naći rješenje do kraja mandata. Uglavnom, „privatni mirovinci“ su ponosno objašnjavali kako izvrsno posluju, ostvaruju visoku dobit, prikazujući drugi mirovinski stup kao opće prihvaćeni model u cijeloj Europskoj uniji i svijetu. Teško vjerovati da su takvu laž smireno izgovorili, jer je riječ o modelu koji je Svjetska banka početkom devedesetih godina uvela za posttotalitarne režime (uključujući i postkomunističke), pri čemu je započela s Čileom. Nerijetko su zbrajali kruške i jabuke i uspoređivali sebe i npr. nizozemski mirovinski model u kojemu sindikati i poslodavci reguliraju drugi „profesionalni“ mirovinski stup kroz kolektivne ugovore. To je njima isto?

ŠUTNJA O TRANZICIJSKOM TROŠKU:

Na brojna pitanja predsjednice SUH-a Jasne Petrović - nije bilo odgovora. Nije odgovoreno zašto „mirovinci“ misle da je hrvatski model drugog stupa dobar model, kad se pokazalo da je, zbog visokog tranzicijskog troška, administrativnih troškova i neosiguranosti financijskog zaleđa, većina zemalja koja je takav model uvela u međuvremenu je odustala ili ga nije niti uvela kao obavezan - Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija, ili su ga, pak, zamrznule (osim Estonije i Rumunjske). Na slično pitanje nije odgovoreno niti Željku Šemperu iz HSU-a. Šutnja.

Petrović je pitala i da li znaju koliki je tranzicijski trošak u Hrvatskoj, da bi se odgovorilo kako se o tome ne vode podaci?! Iako je poznato da iznosi oko 1,6 posto bruto društvenog proizvoda, što je preveliki teret za hrvatsku ekonomiju i javne financije. Petrović je rekla kako nije došlo do

promjena u smislu većeg ulaganja u realni sektor, već se i dalje poglavito ulaže u državne obveznice, jer se na tome zarađuje najsigurnije, na što su predstavnici fondova naglasili da se nastoji povećati ulaganje u tzv. realni sektor. Petrović je postavila i pitanje o promašenim ulaganjima, osobito kad banke kao stvarni vlasnici mirovinskih fondova ulažu u vlastite portfelje da bi ih spasili, no ni tu nije bilo odgovora.

ŠTEDIŠE NISU KVALIFICIRANE: Najposlije, pokazalo se da „mirovinci“ uopće ne smatraju kako su takvi fondovi dužni ulagati u hrvatsko gospodarstvo, već se moraju rukovoditi po principu efikasnosti, odnosno zarade. A to što im upravo za poticanje hrvatskog gospodarstva država daje iz javnih financija oko 5 milijardi kuna godišnje, zaboravljaju bez pardona. I još nešto: na direktno pitanje Petrović zašto u tijela nadzora ne uključe predstavnike radnika i umirovljenika, čiji novac vrte, stigao je nevjerojatno bahati odgovor kako „štediše nisu za to kvalificirane“.

Predsjednik Nacionalnog vijeća Ante Gavranović (Matica) zaključio je raspravu te zahvalio predstavnicima fondova na njihovom izlaganju te izrazio želju da se ponovno održi sjednica Vijeća s navedenom temom, kako bi predstavnici umirovljenika dobili širi uvid u djelovanje i budućnost fondova. Pa točno, nisu mirovinski fondovi sami sebe stvorili, već ih je izmislila vlada HDZ-a, a primijenila vlada SDP-a. Bez analiza i stvarnih rasprava.

Izvješće o provedbi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u RH za razdoblje od 2014.-2016. godine za 2014. godinu je prihvaćeno bez previše rasprave. Marija Lovreković iz Ministarstva socijalne politike i mladih i nije mogla reći ništa drugo osim onoga što su upisali u svoju strategiju, a riječ je o strategiji socijalne zaštite, a ne socijalne skrbi za starije osobe. Strategiju je pak prvenstveno prikazala kao dokument koji treba omogućiti apliciranje domova za projekte iz fondova EU.

Zamijećeno je, naglasila je, kako „država više definitivno neće graditi domove, već će to ići u privatno“, a postojeći, većinom županijski domovi, morat će se sami snaći, jer „ne izgleda više pametno financirati i dalje razliku do ekonomske cijene“, pa tako neke činiti još privilegiranim. Branko Cvetković iz Matice je upozorio na problem usklađivanja cijena te na kategorizaciju domova, naglasivši kako je potrebno urediti način i kriterije po kojim će se ljudi smjestiti, kao i njihovu mogućnost participacije u troškovima.

Fond-menadžeri su ponosno objašnjavali kako izvrsno posluju, ostvaruju visoku dobit, prikazujući drugi mirovinski stup kao opće prihvaćeni model u cijeloj Europskoj uniji i svijetu. Istina je da je većina zemalja koja je takav model uvela, u međuvremenu od njega odustala ili ga je zamrznula

Kad ministar obeća...

Sindikata umirovljenika Hrvatske protiv se da se iz javnog proračuna mirovinskim fondovima pri bankama pokloni i dodatak na mirovinu od 27 posto

Opet je financijska bratija, odnosno opet su mirovinski fondovi drugog stupa, uz podršku njihovog najvjernijeg lobista ministra Miranda Mrišća, počeli pripremati teren za još jednu podvalu, kako postojećim umirovljenicima, tako još više državnom proračunu

Ministar je već prije obećao bankama da će do kraja mandata srediti da i osiguranici koji štede u drugom mirovinskom stupu dobiju tzv. mirovinski dodatak od 27 posto. No, onda je ministar završio po drugi put u bolnici. Ljeto je tu, približavaju se izbori. Hoće li stići izvršiti obećanje?

Čitamo tako nedavno u „Večernjem listu“ sljedeće: „*Građani koji će pravo na mirovinu steći na temelju uplata u prvi i drugi mirovinski stup mogli bi ostati bez dodatka od 27 posto na koji imaju pravo osiguranici koji su se odlučili uplaćivati isključivo u sustav međugeneracijske solidarnosti. Time bi svi građani mlađi od 53 godine mogli biti zakinuti i dobivati znatno manju mirovinu od onih građana koji cijelu mirovinu primaju iz prvog stupa. Stručnjaci tvrde da je to neustavno rješenje i da je gotovo nemoguće provesti takvu nepravdu jer bi u slučaju da Vlada ništa ne poduzme, Ustavni sud morao donijeti odluku kojom bi prava svih građana bila izjednačena.*“

Čitaju kako NE piše

Stručnjaci iz financijskog kluba koriste metodologiju koja njima odgovara, ali očito nisu upućeni u genezu dodatka na mirovinu od 27 posto, već su samo uzeli zdravo za gotovo da postoji nekakav dodatak pa bi ga oni rado uzeli i prikrpali uz mirovine iz drugog stupa, iako s tim nema nikakve veze. Naime, zakonodavac je vrlo opširno u Zakonu o mirovinskom osiguranju i Zakonu o dodatku na mirovine (NN 114/11) obrazložio zašto se formira dodatak, i zašto je on utvrđen od 3 posto 1999. godine do 27 posto od 2007. na dalje, ali financijsaši mirovinskih fondova čitaju onako kako njima paše.

U obrazloženju Zakona o dodatku na mirovinu, kao i svojedobno kod isplate duga starim umirovljenicima zbog neusklađivanja mirovina, utvrđeni su jasni kriteriji. Na taj dodatak imaju pravo samo umirovljenici koji su štedjeli samo u prvom mirovinskom stupu, koji su iz svojih mirovina izdvajali doprinos od 20 posto od bruto plaće, a sve je išlo u prvi stup međugeneracijske solidarnosti.

Mirovinskom reformom iz 1999. godine, s primjenom od 1. siječnja 2002., utvrđena su dva obavezna mirovinska stupa i to: I. stup (generacijska solidarnost) s izdvajanjem iz bruto plaće od 15 posto i II. mirovinski stup, (tzv. osobna štednja) s izdvajanjem iz bruto plaće od 5 posto. Generacijska solidarnost je civilizacijska tekovina u svim zemljama Europe već dugi broj desetljeća i funkcionirala je u bivšoj državi, pa i samostalnoj Hrvatskoj.

Ta solidarnost je mirovinskom reformom iz 2002. godine nakaradno ukinuta kada se oduzelo 5 posto fondu međugeneracijske solidarnosti i preusmjerilo ih u tzv. privatnu štednju. To više nije solidarnost, jer je I. mirovinski stup otkinut za četvrtinu.

U zadnjih 10 godina privatni mirovinski fondovi lagodno su živjeli, skupljali novac na svoje račune, uredno naplaćivali visoke kamate na državne obveznice, uredno toj istoj državi zaračunavali visoke troškove, i sve se odvijalo u tišini, jer se nitko nije bunio.

No onog momenta kada su prvi umirovljenici iz I. i II. mirovinskog stupa stekli uvjete za mirovinu, pokazalo se kako je takav sustav promašen, i umjesto da se sve vrati u I. mirovinski stup, počela je haranga.

Kako oguliti državni proračun

Mirovine onih koji su „štedjeli“ i u drugom stupu, bile su puno manje nego da su ostvarene samo u I. mirovinskom stupu. Novi umirovljenici su se počeli glasno pitati zašto su im mirovine toliko manje, jer su im u vrijeme početka primjene II. mirovinskog stupa obećavani „med i mlijeko“. Počelo je i propitivanje visokih troškova skupoga administrativnog aparata u krilu banaka. Nazirao se je obris „švicarskog franka“ u drugom obliku. Različiti oblik, ali cilj je isti. **Kod franka banke su „gulile“ štedište i tražile da im u tome država pomogne (podjelom rizika), a u slučaju kad bankarski lobisti traže dodatak i za „svoje“ umirovljenike, riječ je o želji mirovinskih fondova da ponovno ogule državni proračun i ugroze financijsku stabilnost državnih financija.**

Gdje smo sada? Već u 2016. godini neće biti više ni jedan osiguranik, koji ima obvezu uplate doprinosa od 20 posto u I. mirovinski stup, jer svi navršavaju 65 godina (rođeni 1952. na dalje) i ostvaruju pravo na mirovinu.

Do 2026. godine osiguranici koji steknu uvjete za mirovinu, moći će se vratiti u I. mirovinski stup, a time dobiti i dodatak od 27 posto na izračunatu mirovinu.

Osiguranici koji su na dan primjene Zakona o mirovinskom osiguranju s 1.1. 2002. godine imali manje od 40 godina života, mogli su imati maksimalno 22 godine staža, i to ako su se zaposlili sa 18 godina života.

No, mnogi od njih su se zaposlili tek 2002. godine, dakle u vrijeme kada je nova mirovinska reforma počela. To znači da u mirovinski sustav I. mirovinskog stupa nisu uplatili 20 posto od bruto plaće ni za jedan dan. Odakle bi onda takvi osiguranici imali pravo na bilo kakve korekcije i stjecanje dodatka na mirovinu iz prvog stupa?

„Kupovanje“ s tuđim novcem

Od 2002. godine pa do danas proračun pokriva manjak za novac preusmjeren u II. mirovinski stup od 5 do 6 milijarda kuna godišnje direktno i barem

Piše: Ivo Marjanović, predsjednik Odbora SUH-a za mirovinska prava i sustav

još 3 milijarde indirektno, radi zaduživanja za isto toliko novaca za isplatu postojećih mirovina. Da je drugi mirovinski stup uveden na način da je uz postojećih 20 posto doprinosa uvedeno još 5 posto za taj stup, sve bi bilo u redu. No, ovako se država morala kod istih tih mirovinskih od 2002. do 2014. godine zadužiti za oko 66 milijardi kuna, i to s izuzetno visokim kamatama, jer su hrvatske državne obveznice bile smatrane rizičnima. To je nešto kao privatizacija na hrvatski način: od firme koju kupuješ posuđiš novac i s njim digneš kredit u banci, a onda iz poslovanja te firme vraćaš glavnici i kamate. Tako postaneš vlasnik bez vlastite kune!

Ako se ovaj proces nastavi, isključivi krivci za kolaps državnih financija bit će II. mirovinski stup, odnosno političari koji ne vide dalje od vlastitog nosa ili interesa.

S obzirom da je priliv novih umirovljenika oko 50.000 godišnje (zajedno s inozemnim umirovljeni-

cima) primjenom mjere „27 posto“ (fondovi su izračunali da je to 600 kuna po umirovljeniku dodatnog troška). To znači da će godišnje za mirovine iz proračuna trebati izdvojiti dodatnih 300 milijuna kuna od 2027. godine na dalje. Od 2027. godine - do vijeka.

Pretpostavljamo kako je u mjere za smanjenje proračunskog deficita (što od Hrvatske traži Europska komisija) uračunat i odljev prirodni umirovljenika, a što je godišnje iznosi nešto više od 1,1 milijarde kuna. To je respektabilna stavka. Međutim, ministar u korist fondova to želi srušiti uvođenjem „pravednog mirovinskog dodatka za sve umirovljenike“.

Sindikata umirovljenika Hrvatske smatra da se o ovom problemu treba raspraviti sa svim relevantnim čimbenicima, akademskom zajednicom, strankama sindikatima i ukupnom javnošću, jer će banke ovako „skuhati“ bankrot mirovinskog sustava i javnih financija.

Tražimo da se drugi mirovinski stup odmah pretvori u dobrovoljni, a otetih 5 posto doprinosa natrag vrati u prvi mirovinski stup, zajedno sa 75 milijardi kuna!

I HRVATSKA STRANKA UMIROVLJENIKA PROGovorILA: Drugi stup treba barem zamrznuti!

- ▶ Korist od drugog mirovinskog stupa imaju samo banke.
- ▶ Znete li koliko ste uštedjeli za mirovinu u drugom mirovinskom stupu? Znete li tko upravlja vašim novcem? Znete li koliko zaradi onaj kome je to posao? Je li vas ikad itko upitao kako biste i gdje vi investirali svoj teško ušteđeni novac?
- ▶ Mirovinski fondovi sve više postaju sami sebi svrha. Građani za njihovo funkcioniranje izdvajaju golem novac, a da zapravo ne znaju što se s njim događa i hoće li i kada imati koristi od njega.
- ▶ Za mirovinu od 1.000 kuna, koju bi umirovljenik primao nakon 65. godine života, za vrijeme radnoga staža trebao bi uplatiti 300.000 kuna, a da bi to uspio uz prosječnu plaću u Hrvatskoj, trebalo bi mu 88 godina!
- ▶ Od 2004. do 2007. naknada za upravljanje iznosila je 1,2 posto. Kasnije je postupno padala, 2010. njezina je vrijednost bila 0,75 posto, a od 2013. HANFA ju je dodatno smanjila na 0,45 posto. Jednostavnom računskom operacijom ispada da nas je njihovo upravljanje koštalo više od 300 milijuna kuna samo prošle godine, a ukupno najmanje dvije milijarde!
- ▶ Evo jedne sličice iz financijskog izvješća Erste plavog za 2013. godinu: kupili su novi automobil vrijednosti 366 tisuća kuna.
- ▶ Mirovinski fondovi ne odgovaraju nikome ni za uspjehe ni za neuspjehe. Jedini zadatak im je da ne odu previše u crveno, jer će u tom slučaju članovima morati nadoknaditi gubitak.
- ▶ Niz stručnjaka godinama upozorava na neodrživost ovakvog modela, ali kao da u Hrvatskoj nikoga za to nije briga. U trenutku kada prvi stup grca u problemima, kada se država zadužuje i plaća skupe kamate, u najmanju ruku izgleda blesavo omogućiti financijskom sektoru ostvarivanje ekstra-dobiti koju svaki pojedinac, ako to želi, može sigurnije imati ako samo oroči novac u banci, pa da banke njemu plaćaju, umjesto obratno.
- ▶ S jedne strane imate 3.000 zaposlenih u HZMO-u koji godišnje troše 380 milijuna kuna. S druge strane, u mirovinskim fondovima 200 zaposlenih ima na raspolaganju više od 200 milijuna kuna godišnje s tim da se taj iznos svake godine, unatoč smanjenim naknadama, povećava.
- ▶ U mirovinske fondove odlaze milijarde kuna, ako im pribrojite kamate koje plaća država, iznos je još veći. Pritom nitko ne pita gdje se taj novac ulaže. Ispada kao da nikoga nije briga. U redu, naknade su odlukom HANFA-e nešto smanjene, ali činjenica je da se štednja troši i da se dečki iz fondova igraju našim novcem, koji banke oplođuju na svoj način.
- ▶ Financijski sektor? Oni plijene kuće zbog 2.000 kuna neplaćenog anuiteta, nimalo ne brinući ni o vlasnicima ni o činjenici da kuća vrijedi puno više. Taj je sektor bešćutan, a naše mirovine su u njihovim rukama.
- ▶ Drugi mirovinski stup trebalo bi barem na neko vrijeme zamrznuti, što bi omogućilo toliko potreban predah prvom stupu, s obzirom na to da je za isplatu mirovina godišnje potrebno 36 milijardi kuna, od čega 19 milijardi dolazi iz doprinosa (uz napomenu da se taj iznos već šestu godinu ne povećava), tako da nedostaje 17 milijardi.
- ▶ Korist od mirovinskih fondova mogli bi imati isključivo oni, njih oko 30 posto, koji imaju višu plaću od prosječne. Svi ostali ne mogu računati na pozitivan ishod, posebno stoga što nije došlo do očekivanog rasta gospodarstva i plaća, kako se najavljivalo 2002. godine, kada je sustav uveden.

Silvano Hrelja

Ovih dana SUH ide s ponovljenim i razrađenijim prijedlogom za izmjenu Zakona o obveznim odnosima, i u kampanju za izmjenu zakona. Predstoji borba sa zakonodavcem: institut dosmrtnog uzdržavanja treba hitno ukinuti, a doživotnog uzdržavanja kvalitetno razraditi

ZAVRŠILA KAMPANJA „ZAUSTAVIMO EKONOMSKU ZLOPOTREBU STARIJIH OSOBA!“

Prevareni i poniženi, zanemareni i zlostavljani

Sindikat umirovljenika Hrvatske je još u siječnju 2013. godine krenuo u otvorenu borbu protiv ekonomskog zlostavljanja starijih osoba, svjedočeći kroz svoje Pravno savjetništvo sve učestalijim prijavama slučajeva financijskih prijevара i ekonomske zloporabe, dijelom i uslijed recesije i bujanja siromaštva. Uz tradicionalne prijave korištenjem različitih pravnih oblika - oporuka, darovnih ili prodajnih ugovora, ugovora o doživotnom uzdržavanju itd. - sve je češće zloporabljen i institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, uveden 2006. godine.

Sindikat je prije dvije godine i službeno uputio inicijativu Ministarstvu pravosuđa za izmjenu i dopunu Zakona o obveznim pravima, a odgovor Ministarstva je stigao u trenu i - bio je negativan. Zatražili smo ukidanje dosmrtnog uzdržavanja, te bitna poboljšanja u doživotnom uzdržavanju. Obrazloženje Ministarstva je bilo nelogično: svi koji potpišu takve ugovore su punoljetni, pa imaju pravo potpisivati što hoće, pa i na svoju štetu. Još je nevjerojatnije zvučalo obrazloženje kako je dosmrtno uzdržavanje postojalo i ilegalno, pa su oni samo to legalizirali. Hoćemo li tako legalizirati i rad na crno, pa neki će plaćati doprinose, a neki neće? Hoćemo li prestati s borbom protiv zelenaštva ili mahinacija banaka, samo zato što su puno-

ljetni ljudi prevareni, pa neka im bude?

Sve veći broj prevarenih i poniženih umirovljenika postavio je pred SUH nove zadatke: pridobivena je podrška Ministarstva socijalne politike, te potom i Pučke pravobraniteljice, a kroz medije se nastoji senzibilizirati javnost, a osobito starije osobe, da nauče prepoznati prijetnju ekonomske zloporabe, iskorištavanja, ali i zanemarivanja.

SUH se lani prijavio na Natječaj za projekte u području zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava, kojeg je 31. ožujka raspisao Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. U kategoriji „Prevenција i suzbijanje različitih oblika nasilja u obitelji“, projekt je na iznenađenje i radost SUH-a dobio gotovo maksimalan broj bodova, pa iako je riječ o simboličnom iznosu od 20.000 kuna za razdoblje od 1. rujna 2014. do 30. travnja ove godine, projektni tim je pun samopouzdanja krenuo u ovaj hrabri pothvat. SUH je pridodao i svoje volonterske snage i novce kako bi kampanja u potpunosti uspjela.

Tako je 1. rujna 2014. pokrenut projekt „Zaustavimo zlopotrebu starijih osoba“, u kojem su uz nacionalnu središnjicu SUH-a i Gradsko povjereništvo SUH-a Zagreba, kao izvršni partneri sudjelovale i podružnice SUH-a Pula, Osijek i Split.

Osnovni cilj projekta bio je pridonijeti poštivanju i zaštiti ljudskih prava u Hrvatskoj, osobito najugroženijih kategorija starijih osoba, s naglaskom na žene izložene financijskom i materijalnom nasilju te nasilju u obitelji, osvijestiti javnost o neprihvatljivosti nasilja i diskriminacije starijih osoba te unaprijediti suradnju organizacija civilnog društva i državnih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Koliko smo uspjeli ostvariti cilj sprječavanja financijskog i materijalnog zlostavljanja starijih osoba, osobito žena 65+? Cilj je ostvaren u mjeri koliko je to moguće ostvariti jednim projektom, no sigurno je da je osnažio interes javnosti za prepoznavanje potrebe sprječavanja ekonomske zlopotrebe starijih osoba, što je vidljivo iz pojačanog interesa medija, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ureda pučke pravobraniteljice itd.

Koliko smo uspjeli informirati javnost o problemu financijskog i materijalnog zlostavljanja? Naš projekt „Zaustavimo zlopotrebu starijih osoba!“ imao je javni i medijski karakter, a dijelom i značajke kampanje usmjerene na privlačenje pozornosti šire javnosti o problematici financijskog/materijalnog zlostavljanja starijih osoba. Svemu je najviše pridonio video film čiji su isječci, tonski i vizualni, emitirani u brojnim emisijama i priložima.

Uz informiranje na razini naših podružnica (interno), o ovome problemu smo izvijestili i putem „Glasа umirovljenika“, mjesečnog glasila SUH-a (brojevi 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220 i 221), naše web stranice www.suh.hr, objavom na Hrvatskom radiju u emisiji Treća dob, na HTV Treća dob, Z 1, TV Mreža, OTV te medijima koji su zabilježili naše sudjelovanje na okruglom stolu Uredа pučke pravobraniteljice, održanom 17. listopada u Zagrebu, gdje smo dobili javnu podršku za inicijativu za ukidanje dosmrtnog uzdržavanja. Uslijedilo je i više desetaka gostovanja u elektronskim i pisanim medijima (Dnevnik.hr, narod.hr, sssh.hr, indeks.hr, nezavisni.hr, objektivno.hr, Narodni list, Zadarski list, regionalexpress.hr, Glas Istre, Glas Slavonije, Slobodna Dalmacija, Radio Valpovo, Osijek.hr, zagrebačke i lokalne radio stanice, HINA). To više nije tema o kojoj se šuti.

Zagreb

Koliko smo pak osvjestili i savjetovali potencijalne žrtve-starije osobe, kako direktno (Pravno savjetovalište SUH-a, tribine, radionice) ili indirektno (posredstvom medija)? Cilj projekta je ostvaren, jer je kroz medije velik broj starijih osoba saznao o svojim pravima vezano uz potencijalne oblike ekonomske zloupotrebe, što potvrđuje i činjenica da se za vrijeme trajanja projekta više od 80 osoba javilo telefonskim upitima ili osobno u Pravno savjetovalište SUH-a te zatražilo savjet ili pravnu i psihološku pomoć.

Na javnim tribinama prigodom kojih su prezentirani video film i letak sudjelovalo je 260 osoba a predstavljeni su video film i letak, te projekt (Zagreb, Pula, Osijek, Split). Dio sudionika je temeljem svjedočenja o konkretnim slučajevima iz kampanjskog video-filma već tijekom radionica osvjestio primjere ekonomskog zlostavljanja iz osobnog ili zapamćenog iskustva, a koje nisu do tada razaznavali. No ovaj projekt je održiv, jer se tribine nastavljaju u najmanje dvotjednom ritmu (npr. Samobor, Novi Zagreb, Velika Gorica, Krapina), pošto educirani aktivisti drže prezentacije u lokalnim zajednicama te tako šire krug osvještenih potencijalnih žrtava. Osim kroz pravno savjetovalište SUH-a, dimenzija osvješćivanja je ostvarena i u suradnji s Pučkom pravobraniteljicom (kontakt brojevi su uključeni i u letak projekta i kampanje), a u završnoj fazi projekta i s Pravnom klinikom Pravnog fakulteta te s Hrvatskim pravnim centrom.

Poseban uspjeh je bila realizacija kvalitetnog video uratka (snimanje filma prema vlastitom sinopsisu, te u vlastitoj produkciji i montaži), i to na osnovu konkretnih slučajeva iz rada Pravnog savjetovališta SUH-a što je distribucijom, emitiranjem u elektronskim medijima i na web portalima te na radionicama i press konferencijama bitno utjecalo na prepoznavanje važnosti teme i projekta u javnosti, ali i omogućio kvalitetu.

Cilj je bilo educirati aktiviste SUH-a u 4 grada (za sudionike iz pet županija) o simptomima, uzrocima i posljedicama financijskog i materijalnog zlostavljanja starijih

Taj cilj projekta je u potpunosti realiziran, jer su radionice održa-

ne u predviđenim terminima, izvedene na vrlo kvalitetan način, svaka u trajanju od po 4-5 sati, te s interaktivnim pristupom (rad u grupama, simulacija situacija, igranje uloga), pa je ukupno educirano 208 aktivista i to:

21. siječnja 2015. - Grad Zagreb (i za Zagrebačku županiju)

17. veljače 2015. - Pula (za Istarsku županiju)

11. ožujka 2015. - Osijek (za Osječko-baranjsku županiju)

1. travnja 2015. - Split (za Splitsko-dalmatinsku županiju).

Javnim tribinama i radionicama prisustvovali su i gosti iz tijela županija i lokalne samouprave i drugih udruga, pa je tako npr. u Zagrebu sudjelovala Višnja Fortuna, pročelnica za društvene djelatnosti Grada Zagreba, u Puli u ime Grada pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Elvira Krizmanić Marjanović, a u Osijeku Martina Pejić iz Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Županije te iz gradskog ureda Ana Rimac.

Svaki polaznik radionice dobio je na DVD-u primjerak video filma i prezentacije radionice u ppt formatu, te letke i uvjerenje o završenoj radionici, kako bi mogli temeljem istog pripremati daljnja predavanja i radionice. Time se osnažila održivost projekta te postizanje svih projektnih ciljeva.

Koliko smo odmakli s ciljem da promijenimo zakon koji je tako velikodušan prema lešinarstvu? SUH je još 16. veljače 2013. godine podnio Zahtjev za izmjenu obveznih odnosa na način da se ukine dosmrtno uzdržavanje te postrože kriteriji za doživotno uzdržavanje, ali je inicijativa odbijena s vrlo neuvjerljivim razlozima od strane Ministarstva pravosuđa. U međuvremenu je SUH izlobirao podršku Ministarstva socijalne politike i mladih glede ukidanja dosmrtnog uzdržavanja te uvođenja preciznih odredbi za javne bilježnike, no tijekom projekta je, u javnosti i na radionicama, nastavljena borba za zakonske izmjene i poboljšice, te je tijekom projekta postignuta potpora od strane Pučke pravobraniteljice (razgovori na zahtjev SUH-a u Uredu, sudjelovanje na okruglom stolu Pučke pravobraniteljice, priprema izvješća SUH-a za godišnje izvješće Pučke pravobraniteljice Hrvat-

skom saboru itd.). A bitka se nastavlja i kroz razne fokus grupe i tribine.

Ovih dana SUH ide s ponovljenim i razrađenijim prijedlogom za izmjenu Zakona o obveznim odnosima, i u pravu kampanju za izmjenu zakona, a u tom pogledu ostvaruje i suradnju s Uredom pučke pravobraniteljice koja je takve preporuke predočila Hrvatskom saboru, s Ministarstvom socijalne politike i mladih.

Idemo dalje s kampanjom. Na to nas obvezuje sada već stotinjak slučajeva izlistanih u arhivu Pravnog savjetovališta SUH-a, pretužne priče o ljudima koji su izgubili ne samo imovinu, već i zdravlje i dostojanstvo. (Jasna A. Petrović)

Pula

Split

Osijek

Pogreb Andrije Štampara? Ili procvat zdravstvenih prava i mogućnosti?

Jamčite li da se javno zdravstvo izgrađeno novcima građana neće pretvoriti u privatno, nalik poznatom primjeru privatizacije društvenih poduzeća?

Sindikata umirovljenika Hrvatske proučio je tri predložena zdravstvena zakona - Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju. Iako naizgled postoje rješenja koja bi mogla donijeti poboljšanja u zdravstvena prava umirovljenika i starijih osoba, ostaju brojna otvorena pitanja.

Jačanje uloge domova zdravlja u koje bi se uvele i usluge liječnika specijalista i omogućilo ljudima starije životne dobi da se njihovom mjestu boravka približe sve zdrav-

stvene usluge, dijagnostičke i terapijske, svakako bi bio koristan smjer. No, ostaju brojna pitanja na koja se očekuju transparentni odgovori predlagača. Zabrinjava mogućnost totalne privatizacije zdravstva, poticanje razvoja dualnog modela u kojemu javno zdravstvo gubi bitku, kao i smanjivanje prava osiguranika, osobito siromašnih i ranjivih skupina, poput umirovljenika.

Javno postavljamo pitanja u nadi da ćemo na hitnoj sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe - dobiti i odgovore.

Sindikata umirovljenika JAVNO PITA:

1. Zašto se prijedlozi i izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju donose po hitnom postupku?
2. Da li točno da se ovim zakonima nastoji zaštititi javno zdravstvo, a ne provesti nova ili totalna privatizacija?
3. Hoće li doista pacijentima biti omogućeno dobivanje specijalističkih usluga u domovima zdravlja, gdje će im biti dostupnije, pa neće morati putovati do udaljenih bolnica i biti stavljeni na liste čekanja? To bi, navodno, rasteretilo bolnice, smanjilo liste čekanja i donijelo uštede za cijeli sustav zdravstva?
4. Hoće li se povećati udio koji Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) plaća privatnim zdravstvenim ustanovama u ukupnom budžetu, a koji sada iznosi samo 2-4 posto?
5. Zašto se ukida dosadašnje ograničenje od maksimalno 30 posto udjela koncesionara u domovima zdravlja, te prepuštate županijama samostalnu odluku o broju koncesionara?
6. Ako je takvo ograničenje funkcioniralo, kako onda da je već 75 posto ordinacija u 4 osnovne djelatnosti primarne zdravstvene zaštite (opća praksa, pedijatrija, ginekologija, stomatologija) u koncesiji?
7. Kako tumačite da su prošle godine liječnici koncesionari obavili više preventivnih i drugih pregleda, bez slanja pacijenata u bolnice?
8. Na koji bi način novim zakonom domovi zdravlja doista postali koordinatori za zdravlje u zajednici, povezujući sve sudionike u zdravstvenom sustavu kako bi pacijent bio pravodobno i kvalitetno zbrinut, bilo da se radi o liječenju kod obiteljskog liječnika, bolnici, provođenju postupaka u domu pacijenta od strane patronažne sestre, njege ili fizioterapeuta, ili provođenju preventive, savjetovanja i koordinacije s ostalim resorima poput škola, vrtića, domova umirovljenika i socijalnih službi?
9. Predviđa li se rad privatnih bolnica? Neće li to s vremenom potaknuti socijalne nejednakosti u zdravstvu, što bi posebno ugrozilo siromašne umirovljenike? Može li se zdravstvo privatizirati, a da se to ne odrazi negativno na zdravlje građana?
10. Hoćete li uvesti rad u smjenama u svim javnim zdravstvenim ustanovama ili samo „plus“ inicijative?
11. Hoće li mogućnost osnivanja stacionara u ustanovama za kućnu njegu dovesti do smanjenja nadzora nad skrbi o pacijentima?
12. Neće li koncesijama prestati interes za ruralna područja, pa će se time ugroziti seosko stanovništvo? Tvrdite li da će HZZO i dalje za područja s manjim brojem stanovnika izdvajati dodatna sredstva kako bi liječnik na takvom području mogao ostvariti prihod tzv. standardnog tima?
13. Obično u slučajevima kad privatnici obavljaju poslove javnog zdravstva raste opasnost od nepotrebne zdravstvene potrošnje, korupcije i pojave negativnih zdravstvenih ciljeva. Kako ćete to spriječiti?
14. Zakonskim prijedlogom određuju se odgovorne osobe zdravstvenih ustanova (direktor, zamjenik direktora, poslovni direktor, medicinski direktor, pomoćnik direktora) te se propisuju uvjeti njihova imenovanja. Neće li se time umnožiti broj radnih mjesta po položaju?
15. Na navedene položaje ne mogu biti imenovane osobe koje su osnivači zdravstvenih ustanova, trgovačkih društava za obavljanje zdravstvene djelatnosti, odnosno koje samostalno obavljaju privatnu praksu ili pružaju zdravstvene usluge izvan ustanove u kojoj su zaposleni. Mislite li s time stvarno dokinuti isprepletenost privatnog i javnog zdravstva na crno?
16. Hoće li transparentnije propisivanje i kontrola dopunskog rada liječnika, odnosno obavljanje privatne prakse izvan redovnog radnog vremena u javnoj zdravstvenoj ustanovi biti konačno riješeno i kako? Nije li ovo zapravo petrifikacija dvojnog rada liječnika, u javnom i privatnom zdravstvu?
17. Postoji li opasnost da se osnivanjem društava od strane HZZO-a polako privatizira npr. i dopunsko zdravstveno osiguranje i time ugroze zdravstvena ljudska prava starijih osoba?
18. Jamčite li da se neće uvoditi nove ili povećavati stare participacije? Ili smanjiti „košarica“?
19. Jamčite li da se dopunsko osiguranje za starije neće dodatno tržišno oblikovati te povisiti iznad 70 kuna?
20. Jamčite li da se javno zdravstvo izgrađeno novcima građana neće pretvoriti u privatno, nalik poznatom primjeru privatizacije društvenih poduzeća?

hzmo HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, lipanj 2015., godina VIII., br. 6

HZMO sudjelovao na sajmu Pravo doba

Prvi put u Hrvatskoj, na Zagrebačkom velesajmu, od 21. do 23. svibnja 2015., održan je Sajam za starije i sve ostale koji je pod nazivom PRAVO DOBA promovirao kvalitetu života starije populacije u zajedništvu s obitelji.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je, u dobroj suradnji s Maticom umirovljenika Hrvatske, sudjelovao na Sajmu i na štandu Matice izložio informativne brošure i letke, a savjetnici Zavoda odgovarali su na brojna pitanja posjetitelja koji su se interesirali o pravima iz mirovinskog osiguranja i mogućnostima rada uz korištenje mirovine. Uz široku ponudu usluga i opreme za osobe starije životne dobi održan je i bogat stručni program, razne tribine i radionice.

Organizator Sajma Pravo doba bio je Zagrebački velesajam, a suorganizator stručnog i popratnog programa Grad Zagreb – Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom s kojim Zavod već tradicionalno ima dobru suradnju na svim projektima u vezi s pravima osoba u trećoj životnoj dobi.

Blagajne u HZMO-u prestale s radom

Od 29. svibnja 2015. ukidaju se blagajne u Zavodu, a sva plaćanja u korist Zavoda (uplate s osnove regresa, ugovora o najmu stana, ugovora o kupoprodaji stanova, izračun mirovinske osnovice i sl.) mogu se obavljati u ustanovama za platni promet.

U skladu s Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2015. godini, pri popunjavanju naloga za plaćanje naknade Zavodu

za izračun mirovinske osnovice upisuje se sljedeće:

- **Naziv računa: Državni proračun RH**
- **IBAN broj računa: HR1210010051863000160**
- **Model: HR26**
- **Poziv na broj primatelja: 5908-558-OIB (vlastiti osobni identifikacijski broj)**
- **Svrha uplate: Informativni izračun mirovinske osnovice.**

Podsjećamo – važno je znati

- Zavod je potpisao **Sporazum o mjerama za ublažavanje financijskih teškoća** određenog dijela građana koji su ovršenici u postupcima prisilne naplate tražbina male vrijednosti na novčanim sredstvima.

Dužnici koji ispunjavaju uvjete za otpis dugova mogu zahtjev s odgovarajućom dokumentacijom predati do 30. lipnja 2015. u službama Zavoda prema mjestu prebivališta ili ga poslati poštom, a na zahtjevu treba naznačiti "za otpis duga". Tiskanica zahtjeva i detaljne upute dostupni su na internetskim stranicama Ministarstva socijalne politike i mladih, a osobno se na šalteru ili web stranicama FINA-e može provjeriti i popis dužnika koji mogu podnijeti zahtjev za otpis duga.

- Nakon izmjene ZOMO-a Zavod je po službenoj dužnosti **proveo postupak prevođenja prijevremenih starosnih mirovina** zbog dugogodišnjeg osiguranja na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika (osiguranici s navršених 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja). Korisnicima je doneseno novo rješenje a starosna mirovina određena je u istoj svoti kao i prijevremena starosna mirovina koju su do sada primali.

- Područni ured HZMO-a u Puli-Pola od 18. svibnja 2015. posluje na novoj adresi **Danteov trg 4 - zgrada Hrvatske pošte**.

Na staroj adresi, **Trg Portarata 3**, i dalje će se obavljati poslovi doplatka za djecu i poslovi kontrole doprinosa za pravne i fizičke osobe.

- Na internetskim stranicama Zavoda objavljen je novi broj Statističkih informacija, broj 1/2015. (travanj 2015.).

- **Sezonski radnik u poljoprivredi** je fizička nezaposlena osoba, korisnik mirovine ili tražitelj zaposlenja koji na temelju ugovora obavlja privremene, odnosno povremene sezonske poslove u poljoprivredi.

Korisniku starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine ili invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad evidentira se svojstvo osiguranika - sezonskog radnika u poljoprivredi i **ne obustavlja se isplata mirovine**, odnosno korisniku mirovine ne određuje se novi mirovinski faktor.

Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ne može se priznati svojstvo osiguranika - sezonskog radnika u poljoprivredi.

- Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo (dobrovoljno) osiguranje ako od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu na osiguranje u tom roku.

Produženo osiguranje je dobrovoljno i bez ograničenja, a može se ostvariti i prema uredbama EU i nakon prestanka osiguranja u državi članici EU, odnosno državi s kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju.

KORISNICI MIROVINA - u svibnju 2015.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	503 625	2.470,74 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	6 697	3.425,99 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO *	86 918	2.150,32 kn
Prijevremena starosna mirovina	163 941	2.329,66 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	38	2.653,45 kn
Invalidska mirovina *	139 377	1.846,28 kn
Obiteljska mirovina	230 360	1.883,34 kn
UKUPNO - ZOMO	1 130 956	2.234,72 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Starosna	3628	4.152,85 kn
Invalidska	8 843	3.213,87 kn
Obiteljska	790	3.528,85 kn
Ukupno	13 261	3.489,52 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Najniža mirovina - čl. 31. st. 3. ZOPHBDR	569	2.459,98 kn
Invalidska	57 826	4.849,97 kn
Obiteljska	13 816	6.300,74 kn
Ukupno	72 211	5.108,71 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Invalidska	6 179	2.785,31 kn
Obiteljska	597	3.047,25 kn
Ukupno	6 776	2.808,39 kn
SVEUKUPNO	1 223 204	2.421,17 kn

Prosječna mirovina umanjena je za porez, prirez i dodatni doprinos za zdravstveno osiguranje.

* Promjena čl. 58. i čl. 175. st. 7. ZOMO-a (NN 157/2013., 151/2014. i 33/2015.).

** Smanjen broj korisnika invalidske mirovine zbog primjene čl. 58. ZOMO-a (NN 157/2013.).

NAJVIŠA I NAJNIŽA MIROVINA u svibnju 2015.	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA umanjena za porez i prirez
Najviša mirovina	1 634	6.094,51 kn
Najniža mirovina	207 750	1.418,16 kn

Korisnici mirovina - muškarci (45,68%)	558 741
Korisnici mirovina - žene (54,32%)	664 463
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,16
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s mirovinskim stažem od 40 godina i više u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	13,73%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s mirovinskim stažem od 40 godina i više u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,24%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.053.000.000 kn

Od obrade mirovina za travanj 2015. (isplata u svibnju 2015.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013.) obustavljena je isplata mirovine za 2 433 korisnika (55 korisnika mirovine s prebivalištem u RH i 2 378 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Za nakladnika:
Srećko Vuković

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2015.

OSTVARIVANJE PRAVA NA DENTALNU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Uvod

U prilogu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) glasilu Sindikata Hrvatske za mjesec svibanj 2015. godine dan je prikaz standarda prava u dentalnoj medicini, odnosno vrsta postupaka te dentalnih pomagala za osigurane osobe HZZO-a iznad 65 godina života.

U ovom prilogu obrađujemo način ostvarivanja prava na dentalna pomagala, njihov popravak te prava i obveze osigurane osobe u korištenju pomagala.

Ujedno objavljujemo cjeloviti Popis dentalnih pomagala (na sljedećim stranicama) koji je sastavni dio Pravilnika o dentalnoj zdravstvenoj zaštiti iz obveznog zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 146/13., 160/13., 34/14. i 66/14. - u daljnjem tekstu Pravilnik).

DENTALNA POMGALA

Osigurana osoba ostvaruje pravo na dentalno pomagalo iz Popisa dentalnih pomagala na osnovi medicinske indikacije utvrđene za svako pojedino pomagalo te popravak dentalnog pomagala sa tiskanicom „POTVRDA o dentalnom pomagalu/napravi“, koja je propisana Pravilnikom.

Korištenje pomagala

Osigurana osoba koja u skladu s odredbama Pravilnika ostvari pravo na dentalno pomagalo, ima pravo i obvezu

koristiti ga u roku propisanom za njegovu uporabu (rok uporabe), a koji rok je za svako pojedino dentalno pomagalo utvrđen u Popisu dentalnih pomagala.

Ako osigurana osoba namjerno ili zbog nepažnje uništi, odnosno pokvari ili izgubi dentalno pomagalo, gubi pravo na popravak pomagala te ne može ostvariti pravo na novo istovrsno dentalno pomagalo do isteka propisanog roka uporabe odobrenog, a uništenog, pokvarenog ili izgubljenog pomagala.

Popravak dentalnog pomagala

Osiguranoj osobi odobrava se popravak dentalnog pomagala, nakon isteka jamstvenog roka, a unutar roka uporabe dentalnog pomagala utvrđenog u Popisu dentalnih pomagala, jednom tijekom godine dana na teret sredstava HZZO.

Ako je popravak proveden na navedeni način, a nakon isteka propisanog roka uporabe dentalno - protetskog pomagala, osigurana osoba ima pravo na izradu novoga, istovrsnog dentalno - protetskog pomagala na teret sredstava HZZO-a tek nakon isteka 6 mjeseci od dana izvršenog popravka.

Troškove popravka dentalnog pomagala koje unutar jamstvenog roka nije bilo uporabivo ili čije je oštećenje nastalo unutar tog roka, a koje nije posljedica namjernog oštećenja ili nepažnje osigurane osobe, snosi ugovorna zdravstvena ustanova ili ugovorni doktor dentalne medicine privatne prakse koji su osiguranoj osobi izradili pomagalo.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnateljica Tatjana Prenda Trupeć, mag. ing. el. MBA

Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Iz sadržaja:

Ostvarivanje
prava na dentalnu
zdravstvenu
zaštitu

II. dio

***

Popis dentalnih
pomagala

Red br.	Šifra pomagala	NAZIV POMAGALA I POPRAVKA POMAGALA	Pomagalo propisuje	Pomagalo odobrava	Količina odobrenog pomagala po čeljusti prema dobi osigurane osobe			Jedinica mjere pomagala	Rok uporabe pomagala osigurane osobe	
					I	II	III		I	II
					do 18. god.	iznad 18 do 65 god.	iznad 65 god.		do 18. god.	iznad 18 do 65 god.
1	2	3	4	5	6			7	8	
1	52332	Liješana nadogradnja	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda	2	2	2	kom	trajno	trajno
2	52342	Fasetirana krunica	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda	2	2	2	kom	4 god.	5 god.
3	52344	Potpuna krunica od kovine	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda	2	2	2	kom	4 god.	5 god.
4	52359	Modificirana fasetirana krunica	Doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		2	2	kom		5 god.
5	52369	Modificirana krunica jednostrojna liješana	Doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		2	2	kom		5 god.
6	93004	Akrilatna proteza sa žičanim kvacicama i žičanim ili lijevanim upiracima s bazom do 10 elemenata	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda	1	1	1	kom	3 god.	4 god.
7	93005	Akrilatna proteza sa žičanim kvacicama i žičanim ili lijevanim upiracima s bazom preko 10 elemenata	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda	1	1	1	kom	3 god.	4 god.
8	93003	Akrilatna (djelomična) proteza do 4 elemenata	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike		1	1	1	kom	2 god.	3 god.
9	93006	djelomična metalna liješana proteza	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		1	1	kom		5 god.
10	93007	Totalna zubna proteza s metalnom bazom	Doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		1	1	kom		5 god.
11	93008	Totalna proteza - akrilatna	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		1	1	kom		5 god.

METALNIH POMAGALA

prema dobi		Jedinična vrijednost pomagala izražena u bodovima za rad doktora dentalne medicine	Jedinična vrijednost pomagala izražena u bodovima za rad dentalnog tehnicara	Jedinična vrijednost rada u bodovima (10+11)	Vrijednost materijala u kn	Medicinska indikacija/uvjeti za ostvarivanje prava na pomagalo	
III	Dužina jamstvenog roka u mjesecima	9	10	11	12	13	14
iznad 65 god.							
trajno	trajno	21.19	3.40	24.59	16.31	Do 18. i iznad 65. godine, ako je razorena kruna zuba a korjen zuba sa nadogradnjom može poslužiti kao nosač krunice ili nosač retencijske veze pomične proteze, - od 18. do 65. godine ako krunica služi kao nosač retencijske veze pomične proteze	
5 god.	16	27.34	20.16	47.50	96.74	Za sjekutiće, očnjake i pretkutnjake kod osiguranika do 18. i iznad 65. godine kao samostalna krunica ili kao nosač retencijske veze pomične proteze, a od 18. do 65. godine isključivo kao nosač retencijske veze pomične proteze	
5 god.	16	23.47	16.38	39.85	78.52	Krunica u potpunosti izrađena od metala. Izrađuje se u području kutnjaka kod osiguranika do 18. i iznad 65. godine kao samostalna krunica ili kao nosač retencijske veze pomične proteze, a od 18. do 65. godine isključivo kao nosač retencijske veze pomične proteze	
5 god.	16	34.08	26.28	60.36	105.70	Indicirana pri izradi kombiniranih fiksno-mobilnih radova sa metalnom lijevanom protezom. Izrađuje se na zubima nosačima retencijske veze pomične proteze u vidljivom segmentu gornje i donje čeljusti na sjekutićima, očnjacima i predkutnjacima. Krunicu izrađuje specijalista stomatološke protetike u specijalističkim stomatološkim ustanovama.	
5 god.	16	29.82	24.82	54.64	79.60	Indicirana pri izradi kombiniranih fiksno mobilnih radova s metalnom lijevanom protezom. Izrađuje se na zubima nosačima retencijske veze pomične proteze u području kutnjaka gornje i donje čeljusti. Krunicu izrađuje specijalista stomatološke protetike u specijalističkim stomatološkim ustanovama.	
4 god.	12	57.05	50.40	107.45	241.77	Zubna proteza izrađena iz akrilata, u djelomično bezuboj gornjoj i donjoj čeljusti do 10 elemenata	
4 god.	12	57.05	59.22	116.27	283.99	Zubna proteza izrađena iz akrilata, u djelomično bezuboj gornjoj i donjoj čeljusti, kada nedostaje više od 10 elemenata	
3 god.	8	29.34	25.20	54.54	120.88	Zubna proteza izrađena iz akrilata, u djelomično bezuboj gornjoj i donjoj čeljusti do 4 elemenata	
5 god.	16	74.55	62,78 visi tehnicar, 39,06 srednji tehnicar	176.39	670.93	Zubna proteza čija je baza izrađena iz metala, u djelomično bezuboj gornjoj i donjoj čeljusti	
5 god.	16	76.68	62,78 visi tehnicar, 50,40 srednji tehnicar	189.86	649.26	Zubna proteza s metalnom bazom u potpuno bezuboj čeljusti. Indikacija su vlastiti zubi u suprotnoj čeljusti, visoki zvučni tlak te alergija na akrilat. Protezu izrađuje specijalista stomatološke protetike u specijalističkim stomatološkim ustanovama.	
5 god.	16	76.68	58.40	135.08	244.76	Zubna proteza izrađena iz akrilata kod totalne bezubosti gornje i donje čeljusti, u disgnatim međučeljusnim odnosima i kod negativnih grebena indicirana je izrada totalne zubne proteze po specijalisti stomatološke protetike	

Red br.	Šifra pomagala	NAZIV POMAGALA I POPRAVKA POMAGALA	Pomagalo propisuje	Pomagalo odobrava	Količina odobrenog pomagala po čeljusti prema dobi osigurane osobe			Jedinica mjere pomagala	Rok uporabe pomagala osigurane osobe	
					I	II	III		I	II
					do 18. god.	iznad 18 do 65 god.	iznad 65 god.		do 18. god.	iznad 18 do 65 god.
1	2	3	4	5	6			7	8	
12	52381	Fiksna udlaga	Doktor specijalist stomatološke protetike, specijalist oralni kirurg ili specijalist paradontolog	Ovlašteni radnik Zavoda	1	1	1	kom	1 god.	1 god.
13	52383	Nagrizna udlaga (tijekom terapije)	Doktor specijalist stomatološke protetike ili specijalist oralne kirurgije	Ovlašteni radnik Zavoda	1	1	1	kom	1 god.	1 god.
14	93010	Akrilatna grizna ploca (tijekom terapije)	Doktor specijalist stomatološke protetike ili specijalist oralne kirurgije	Ovlašteni radnik Zavoda	1	1	1	kom	1 god.	1 god.
15	85610	Epiteza	Doktor specijalist stomatološke protetike ili oralne kirurgije	Liječničko povjerenstvo za pomagala Direkcije	1	1	1	kom	3 god.	3 god.
16	85625	Opturator	Doktor specijalist stomatološke protetike ili oralne kirurgije	Liječničko povjerenstvo za pomagala Direkcije	1	1	1	kom	3 god.	3 god.
17	85626	Resekcijska proteza	Doktor specijalist stomatološke protetike ili oralne kirurgije	Liječničko povjerenstvo za pomagala Direkcije		1	1	kom	3 god.	3 god.
18	93014	Podlaganje proteze	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda			1	popravak		1 god.
19	93080	Reparatura proteze (prijelom i 1 element)	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		1	1	popravak	1 god.	1 god.
20	93081	Reparatura proteze s 2 ili više elemenata	Izabrani doktor ili doktor specijalist stomatološke protetike	Ovlašteni radnik Zavoda		1	1	popravak	1 god.	1 god.

NTALNIH POMAGALA

prema dobi de		Jedinična vrijednost pomagala izražena u bodovima za rad doktora dentalne medicine	Jedinična vrijednost pomagala izražena u bodovima za rad dentalnog tehnicara	Jedinična vrijednost rada u bodovima (10+11)	Vrijednost materijala u kn	Medicinska indikacija/uvjeti za ostvarivanje prava na pomagalo	
III	Dužina jamstvenog roka u mjesecima	9	10	11	12	13	14
iznad 65 god.							
1 god.	6	25.56	7.30	32.86	18.77	Indicirana je kod prijeloma čeljusti, kod izbijanja zubi iz čeljusti, prilikom zračenja u području čeljusti za zaštitu zubi, te za stabilizaciju zuba kod uznapredovale parodontopatije.	
1 god.	6	10.65	8.03	18.68	18.77	Indicirana je kod subluksacije i luksacije diskusa temporomandibularnog zgloba. Odobrava se u svrhu dijagnostike i liječenja stomatognatnog sustava	
1 god.	6	76.68	18.98	95.66	54.02	Indicirana je kod inicijalne protetske terapije u terapijskom postupku liječenja disfunkcija stomatognatnog sustava (poremećaji okluzije, funkcije čeljusnog zgloba i zvačnih mišića), kod vestibuloplastike, kod terapije otvorenog sinusa.	
3 god.	12	85.20	29.20	114.40	92.30	Izrada proteze lica i oka nakon opsežnih resekcija gornje čeljusti i egzenteracije orbite.	
3 god.	12	25.56	13.14	38.70	28.24	Izrađuje se nakon marsupijalizacije čiste donje čeljusti, te kao nepcani opturator ili usna oliva.	
3 god.	12	115.02	209.84	324.86	294.72	Izrađuje se kao imedijatno, privremeno ili definitivno pomagalo nakon suptotalne resekcije gornje čeljusti, te kao definitivna proteza nakon resekcije tumora donje usne supljine.	
1 god.		11.41	10.08	21.49	48.30	Popravlak proteze (totalne ili djelomične) u slučaju gubitka stabilnog ležaja proteze.	
1 god.		4.23	6.80	11.03	32.62	Popravlak proteze kod loma ili ugradnje 1 zuba ili 1 kvačice	
1 god.		6.50	12.60	19.10	60.44	Popravlak proteze kod loma ili ugradnje 2 ili više zubi ili kvačica	

IZVRŠNI ODBOR FERPA-e

Sljedeća generalna tajnica - Carla Cantone!

U Briselu je 12. i 13. svibnja održan Izvršni odbor FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, kojem je prethodio sastanak Ženskog komiteta u funkciji pripreme 7. kongresa FERPA-e koji će se ove godine održati u rujnu u Budimpešti. Žene su odlučile zatražiti čvršću obvezu budućeg rukovodstva FERPA-e u poštivanju ženske kvote od najmanje 40 posto u svim tijelima odlučivanja. Također, pozdravile su kandidaturu Carle Cantone, sadašnje generalne tajnice najvećeg sindikata u Italiji, od čak tri milijuna članova - SPI/CGIL Sindikata umirovljenika Italije, s kojim SUH ima tradicionalno dobru suradnju.

Ostatak dvodnevnog rada Izvršnog odbora bio je prvenstveno usmjeren na pripremu dokumenata i političkih stajališta koji će se usvajati na predstojećem kongresu. Kandidatura C. Cantone je pozdravljena i od strane Izvršnog odbora, a na kraju dvodnevnog rada pozdravljeni su i novi punopravni članovi FERPA-e, od kojih je jedan i Udruženje sindikata penzionera Srbije.

U nacrtu glavnog kongresnog dokumenta, Političkoj deklaraciji 7. kongresa FERPA-e, posebna se pozornost daje utjecaju krize na položaj umirovljenika i rast stope siromaštva starijih, kao i na dramatične zdravstvene i socijalne posljedice zbog europskih politika štednje. Redukcije i sve vrste rezanja zdravstvenih i socijalnih prava su prisutne u svim zemljama, čime sve više ljudi dotiče rizik bijede i bolesti, a države se ne znaju nositi s problemima dugoročne skrbi za starije osobe.

FERPA, kao integralni dio ETUC/Europske sindikalne konfederacije, postaje najglasnijim zagovornikom međugeneracijske solidarnosti, koja je sve više pod napadom međunarodnih finansijskih institucija i korporativnih moćnika. FERPA traži hitno usvajanje mjera za jačanje socijalne države, te ambicioznije socijalne politike i na razini EU. Javni servisi sve su više pod pritiskom privatizacije, ali i prepušteni hazarderstvu i špekulativnim rizicima. Siromaštvo i diskriminacija ostaju na vrhu prioriteta za borbu brojnih članica FERPA-e.

BEOGRAD

Penzioneri i „milicajci“ odmjerili snage

Udruženje sindikata penzionera Srbije, na čelu s predsjednikom Miloradom Vujasinovićem, okupilo je 15. travnja u središtu Beograda oko 2.000 umirovljenika na demonstracijama protiv Vlade, koju su čak tužili Ustavnom sudu, jer smatraju da im je država nezakonito smanjila penzije. Od države su zatražili da im vrati novac, a šutnju i sporost Ustavnog suda su oštro osudili.

„Vlada Srbije, predvođena premijerom Aleksandrom Vučićem, otela je od polovice korisnika mirovina pošteno uštedene naknade iz procesa rada“, rekao je Vujasinović. Na skupu je pročitana i poruka podrške Sindikata umirovljenika Hrvatske; „Podržavamo vaše zahtjeve da se i predstavnici glavnih umirovljeničkih udruženja i sindikata uključe u rad Upravnog odbora PIO, umjesto da tamo sjedi vladina glasačka većina. Također, u pravu ste kad tražite da vam se svima izdaju individualna rješenja o smanjenju penzije kako biste se mogli žaliti. Solidarni smo s vama u vašem javnom prozivanju Ustavnog suda Srbije koji odugovlači očitovati se na vaš zahtjev o ut-

SKUPŠTINA MATICE

Kada usklađivanje mirovina?

U Varaždinskim Toplicama 27. svibnja 2015. održana je Izvanredna - Izvještajna skupština Matice umirovljenika Hrvatske (MUH). Na Skupštini su, uz više od stotinu članova i predstavnika Matice iz svih dijelova Hrvatske, bili nazočni i predstavnici Hrvatske stranke umirovljenika, HZMO, Ministarstva rada i mirovinskog sustava..

Sudionike i uzvanike na Skupštini pozdravila je gradonačelnica Varaždinskih Toplica Goranka Štefanić, a puno uspjeha u radu Matice poželjeli su u svom obraćanju i ostali govornici: predsjednik Hrvatske stranke umirovljenika (HSU) i predsjednik saborskog Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo Silvano Hrelja i Hrvoje Dusper, član Predsjedništva Sindikata umirovljenika Hrvatske.

Predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske Josip Kovačić izjavio je da se Matica, koja je najveća udruga sa 280.000 članova, neće na predstojećim izborima opredijeliti na za jednu od političkih stranaka, već da će i dalje dosljedno zastupati interese umirovljenika kao dio civilnog društva.

Delegati na Skupštini Matice su upozorili da je sada prosječna mirovina svega 2.232 kune, a da je Matica umirovljenika Hrvatske posebno izračunala, na temelju službenih podataka, da 550.233 umirovljenika ili 48,64 posto u Hrvatskoj prima mirovinu u prosječnom iznosu od svega 1.244 kune. Istovremeno su iznijeli podatak i da njih 868 029 ili 76,74 posto ima prosječno samo 1.686 kuna mirovine i javno zapitali Europu i Hrvatsku može li se od toga normalno živjeti. Dodali su da prošle godine nije bilo usklađivanja mirovina ni po novoj formuli koja je uvedena, a to je dovelo do situacije slične prijašnjem zamrzavanju rasta mirovina. Stoga su predložili da se mirovine dodatno, uz novu varijabilnu formulu, jednom godišnje usklađuju i s rastom bruto društvenog proizvoda. Ovakav način bi, nadaju se, u narednom razdoblju bar donekle zaustavio dosadašnji realni pad vrijednosti mirovina i daljnje osiromašenje umirovljenika.

vrđivanju zakonitosti i ustavnosti smanjivanja penzija.“ - piše u poruci hrvatskih umirovljenika srpskim penzionerima.

Svi su pobjednici

Lijepa sunčane nedjelje 7. lipnja 2015. godine u organizaciji Sindikata umirovljenika Hrvatske - Županijskog povjereništva Osječko-baranjske županije, Podružnica Strizivojna uspješno je u prostorima općine organizirala 9. Sportsko rekreativne susrete Osječko-baranjske Županije.

Pokrovitelj ovih 9. Sportsko rekreativnih susreta već je tradicionalno bila županija Osječko-baranjska, a potporu je dala i općina Strizivojna.

Po slavonskim običajima sve sudionike su dočekala domaća peciva, piće dobrodošlice i druge delicije, koje su ispekle vrijedne članice Podružnice Strizivojna, kao i suvenir privjesak s izrezbarenim žirom slavonskog hrasta.

Na 9. susrete ovog su puta došli uvaženi gosti - zamjenik župana Osječko-baranjske županije Dragan Vulin, koji je ujedno bio i izaslanik župana Osječko-baranjske županije Vladimira Šišljagića i Zdravko Kvesić, predsjednik vijeća općine Strizivojna. S osobitim zadovoljstvom pozdravili smo izaslanstvo SUH-a na čelu s predsjednicom Jasnom Petrović, te dvije potpredsjednice, Biserkom Budigam i Miličkom Čavkić.

Predsjednik Županijskog povjereništva Mato Obradović pozdravio je sve goste i sudionike susreta, posebno naglasio važnost sportskog duha kod umirovljenika te svim natjecateljima zaželio puno sportskih uspjeha, dobro druženje i zabavu. Već od samog dolaska osjećala se atmosfera prijateljstva, oduševljenja i zadovoljstva ovakvim okupljanjem članova SUH-a čemu su uvelike zaslužni domaćini iz Podružnice Strizivojna.

Zamjenik župana Vulin pozdravio je sve sudionike i pohvalio rad i ustrajnu borbu SUH-a za prava umirovljenika te svima poželio fer sportsku borbu. Nakon toga proglasio je 9. Sportsko rekreativne susrete otvorenima. Predsjednik općinskog vijeća Strizivojne Zdravko Kvesić zaželio je svima dobrodošlicu i dobro raspoloženje. Valja napomenuti kako su stanovnici Strizivojne ponosni na svoju glavnu ulicu, Ulicu braće Radić, koja je sa svojih 7,8 kilometara najduža u Hrvatskoj. Upravo u toj ulici su se održavali 9. sportsko-rekreativni susreti slavonskih SUH-ovaca. Predsjednik Podružnice Strizivojna Stjepan Kunce je kao domaćin susreta svima zaželio dobru zabavu, raspoloženje i uživanje u susretima, druženju i sportskim natjecanjima uz riječi „bolji neka pobijede!“.

Nakon otvaranja 9. Sportsko rekreativni susreti su počeli, delegacija SUH-a i gosti su nastavili razgovore o problematici života umirovljenika i aktivnostima koje SUH poduzima za pravedan položaj umirovljenika. Zamjenik župana Vulin je obećao pomoć u aktivnostima koja SUH poduzima, obišao borilišta i sa zanimanjem pratio kako se natječemo i organiziramo susrete.

U Strizivojnu je stiglo sveukupno 150 umirovljenika i njihovih gostiju, a od toga čak 131 umirovljenika - natjecatelja u belotu, pikadu (muškarci i žene) i šahu. Na nažalost, za veći broj sudionika bilo je interesa - ali ne i financijskih sredstava. Svaka je ekipa imala svoju boju majica, pa je i to pridonijelo općem šarenilu i veselju.

Za natjecanje prijavile su se Podružnice SUH-a iz Đakova, Gorjana, Strizivojne, Vuke i udruga SUH-a iz Donjeg Miholjca i Osijeka.

Podružnica Strizivojna dodijelila je Zahvalnice Županiji Osječko-baranjskoj, Predsjednici SUH-a, svim Udrugama - Podružni-

cama sudionicima susreta kao i prijateljima koji su zaslužni i pomažu u radu Podružnice Strizivojna.

Pobjednici su svi umirovljenici koji su se natjecali, ali ipak najbolji su bili:

Belot: 1. mjesto Donji Miholjac 3, 2. mjesto Donji Miholjac 1, 3. mjesto Strizivojna

Pikado žene: 1. mjesto Osijek, 2. mjesto Donji Miholjac, 3. mjesto Strizivojna 1.

Najbolja pojedinica je Vesna Petričević iz Vuke sa 275 bodova.

Pikado muški: 1. mjesto Donji Miholjac, 2. mjesto Vuka, 3. mjesto Strizivojna.

Najbolji pojedinac je Pavo Barjaktarić iz Donjeg Miholjca sa 288 bodova.

Šah: 1. mjesto Osijek 1, 2. mjesto Donji Miholjac, 3. mjesto Osijek 2.

Nagrade za prva tri mjesta bile su pehari, a za pojedince medalje. Posebno smo nagradili najbolju takmičarku i takmičara u pikadu.

Najveći broj pehara osvojila je Udruga Donji Miholjac, ukupno 5.

Posebnu zahvalu zaslužuju svi natjecatelji, kao i domaćin i organizator susreta Podružnica Strizivojna koja je uložila puno truda i zalaganja da bi se sudionici i gosti što ugodnije osjećali. Zahvala ide i Županiji Osječko-baranjskoj bez čije financijske pomoći bi bilo puno teškoća u organizaciji susreta, kao i općini Strizivojna koja je svesrdno pomogla, kako rad podružnice, tako i ove susrete.

Mora se naglasiti da je Podružnica Strizivojna imala i podršku tvrtki i društava iz Strizivojne: Vali Mont, Caffe bar Tončo, NK «Šokadija»,

DVD «Strizivojna», Lovačko društvo «Fazan». Također, prisutni su bili i prijatelji podružnice Strizivojna; MUH - Podružnica Vrpolje, Udruga umirovljenika Kopanica i Udruga umirovljenika Donji Andrijević, kojima je podružnica uručila Zahvalnice za suradnju.

9. Sportsko rekreativni susreti Sindikata umirovljenika Osječko-baranjske županije završili su domjenkom uz tradicionalni slavonski čobanac, svinjsko pečenje i kolače. Druženje je nastavljeno uz glazbu, pjesmu i ples.

Sljedeći jubilarni 10. Sportsko rekreativni susreti održati će se u Osijeku, početkom lipnja 2016. godine. (Mato Obradović)

Pravo doba za starije

Na Zagrebačkom velesajmu je od 21.-23. svibnja održan Sajam za starije i sve ostale „Pravo doba“, namijenjen prvenstveno starijoj populaciji i obiteljima, s ciljem promoviranja kvalitete života u trećoj životnoj dobi, a u suorganizaciji Grada Zagreba, Zagrebačkog velesajma i Zaklade Zajednički put. Ulaz je za sve posjetitelje bio besplatan.

Na sajmu su bili brojni štandovi koji su se bavili tematikom starijih osoba, pa se tu moglo pronaći širok asortiman pomagala za nepokretne osobe, a svoje usluge prezentirali su domovi za starije ljude, moglo se izmjeriti tlak, glukoza u krvi, otkačaji srca, a na jednom štandu koji se je bavio vitaminima i mineralima, moglo se

provjeriti nedostaje li organizmu što od toga. Jedinствено sajamsko događanje u izložbenom dijelu je obuhvatilo široki spektar ponude usluga i opreme za kućanstva i domove za stare i nemoćne, lječilišta i toplice, prezentirani su i sportovi prilagođeni starijoj populaciji, prehrana i zdravlje, dodaci prehrani, ljepota, slobodno vrijeme...

Najveću pozornost privukli su „Kreativni trg“ i „Kutak ljepote“ na kojima se sva tri dana moglo besplatno koristiti kozmetičke tretmane u organizaciji Udruženja obrtnika grada Zagreba - manikiranje i lakiranje, bojanje i korekcija obrva, depilacija lica, šminkanje te savjeti o pravilnoj njezi, ali i program „Ma tko šiša penziće...Mi i to

besplatno!“. Tako su mnogi penzići sa sajma otišli - ošišani.

Pored izložbenog dijela na kojem je sudjelovao i Sindikat umirovljenika Hrvatske, predstavivši ovom prigodom radove slobodnih aktivnosti podružnica „Studentski grad“, „Donja Dubrava“, „Gornja Dubrava“, „Peščenica“ i „Granešinski Novaki“, na pozornici u Kongresnoj dvorani predstavljene su aktivnosti SUH-a video zapisima o „20 godina aktivnosti SUH-a“, o Projektu „Zaustavimo zlorabu starijih osoba“ i o radu i aktivnostima Podružnice SUH-a „Studentski grad“. Također, bilo je dosta prolaznika koji su imali probleme koji spadaju u aktualnu kampanju „Zaustavimo ekonomsku zloupotrebu starijih“, pa su ih SUH-ovci savjetovali, i privukli da se učlane u taj neobični borbeni sindikat.

Naš je izložbeni „štanđ“ bio vrlo zapažen, jer je bio nasuprot glavnoj pozornici, a veliki „Za bolji život umirovljenika - DANAS“ zamijetili su svi posjetitelji, prokomentirao ga je i gradonačelnik Milan Bandić prilikom govora na otvaranju Sajma. Upravo tako, hoćemo bolji život danas, jer pitanje tko će od nas doživjeti - neko sutra.

Sva tri dana Sajma bio je organiziran vrlo dobar i kvalitetan stručni program o starijima i za starije, uz sudjelovanje vrhunskih stručnjaka koji se bave ovom populacijom. Dok su na otvorenom prikazivane vježbe nordijskog hodanja i medicinske yoge, na glavnoj pozornici su se izmjenjivala kulturno-umjetnička društva i dramske družine.

Zagrebački velesajam je shvatio potrebe gotovo jedne četvrtine stanovnika grada Zagreba pa je taj sajam stavio u svoj program i za iduću godinu. Što reći nego: Vidimo se!

ZAGREB: TJEDAN UDRUGA

Grad koji voli civilni sektor

Grad Zagreb je na Trgu Nikole Šubića Zrinskog (Zrinjevac), od ponedjeljka 25. do petka 29. svibnja 2015., svakodneвно u vremenu od 10,00 do 16,00 sati, održao po 15. put tradicionalnu manifestaciju Tjedan udruga, sa ciljem upoznavanje šire javnosti s radom udruga, programima koji se provode i njihovim članovima.

Među udrugama iz područja zaštite potrošača, promicanja ljudskih prava, mladih ili udruga za mlade, područja zaštite životinja, poljoprivrede, šumarstva i lovstva, održive energetske politi-

ke te suzbijanja posljedica klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama, zaštite okoliša i održivog razvoja, europskih integracija i fondova Europske unije, branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata, socijalnog i humanitarnog značenja i promicanja zdravlja, svoj su štand imali i „veleposlanici“ i Gradskog povjereništva SUH-a.

Kako bi istakli važnost suradnje Grada Zagreba s udrugama i značenja manifestacije Tjedan udruga, u Maloj dvo-

rani Koncertne dvorane Vatroslav Lisinski održan je Okrugli stol na temu 'Naših petnaest godina', na kojem se prikazao i kratki film s osvrtom na tijek razvoja suradnje kroz godine. Gradonačelnik Milan Bandić, pri otvaranju ove manifestacije, naglasio je kako je Zagreb jedan od najotvorenijih i socijalno osjetljivijih gradova u Europi i svijetu, te ponosno rekao kako se na Tjednu predstavlja oko 200 udruga.

- Tjedan udruga 15 godina za redom organiziramo sa ciljem kako bi se naši ljudi volonteri u tim udrugama, prezentirali i upoznali građane sa onim što čine tijekom cijele godine. Na taj način prezentiramo i sredstva koji se kroz projekte i programe doznaju udrugama, rekla je Višnja Fortuna, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Svibanj - mjesec brojnih aktivnosti

Mjesec svibanj bio je posebno aktivan za mnoge udruge u gradu, pa tako i za sindikalnu podružnicu SUH-a Studentski grad. Već 21. svibnja 2015. godine predstavljali su djelovanje Sindikata umirovljenika Hrvatske na manifestaciji „Pravo doba“, a četiri dana kasnije svoj rad su predstavili na uobičajenom Tjednu udruga na zagrebačkom Zrinjercu, dok su se 29. svibnja 2015. godine odlično zabavili na Jarunskim sportskim susretima.

Unijeli su i neke novine u svoj rad. Kako je Ured Vlade Republike Hrvatske od 28. do 30. svibnja 2015. godine organizirao Dane otvorenih vrata, sindikalna podružnica umirovljenika Studentski grad odlučila se priključiti navedenoj akciji. Tako je 30. 5. 2015. godine, od 10 do 17 sati u prostoru MO „Studentski grad“ organizirala Dan otvorenih vrata svoje podružnice.

Moglo se vidjeti što sve članovi ove podružnice rade - od slika naslikanih raznim tehnikama, fotografija, radova koje su izradili sami, ali i radova koje su izradili članovi Udruge za kreativan rad „Sova“, s kojom surađuju.

Zatim su brojni posjetitelji mogli kontrolirati vid kod Optike „Omrčen“, pa zatim sluh kod Slušnog centra „Neuroth“, a kontrolu tlaka je vršilo desetak učenika 3. razreda iz Vrapča, dok je naša članica Jadranka Babić mjerila razinu šećera u krvi. Mogao se kupiti domaći med i polen, ali i kreme od ljekovitog bilja i eko sredstva za čišćenje.

Kozmetički salon „Valeno“ ponudio je manikirske usluge svim zainteresiranim i tu je bilo dosta gužve, jer su svi željeli urediti svoje nokte, a tom prilikom su dobili i poklon bon od 50 kuna na bilo koju uslugu u njihovom salonu.

Nastupili su plesači, pjevači KUD-a „Dubrava“ i HGD „Čarobna frula“, a Zlatko Fabijanić raspjevao je dvoranu u društvu sa svojom prijateljicom Marijom Belešević.

Naša Vesna Lanović otkrila nam je svoj dar, pročitavši nekoliko pjesama. Osim pikada, koji se mogao zaigrati u dvorani, s obzirom da je bilo iznimno lijepo vrijeme, održavale su se i razne igre izvan prostora, što je okupilo zaigranu djecu.

Sudionici i posjetitelji mogli su kušati i čobanac koji su od ranog jutra spravljali Masterchefovi Ante, Oskar, Martina, i mala Olivija sa svojom mamom. Vrijedne članice napravile su kolače koje su također mogli svi kušati. Na kraju su svi posjetitelji imali prilike svoje dojmove napisati u tzv. „putovnicu“ koju su potom sa svojim podacima ubacili u kutiju koja je odnošena u Vladin ured za Udruge. (Snježana Živčić)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Srce sindikalne solidarnosti otišlo u Roč

SSSH proslavio je 25 godina djelovanja, a Podružnica SUH-a iz Roča (Istra) dobivanje povelje

13. svibnja, u sklopu obilježavanja 25. obljetnice Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, dodijeljena je i tradicionalna nagrada SSSH Srce sindikalne solidarnosti godine. Ovoga puta dobitnici povelje su Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske ROČ; Željko Rihtarić, povjerenik sindikalne podružnice Sindikata graditeljstva Hrvatske, „Hidroing“ Varaždin; Klara Galzina, povjerenica sindikalne podružnice Sindikata metalaca Hrvatske - Industrijskog sindikata, Đuro Đaković Termoelektrarna postrojenja i Njegova Ekselencija Henrik Ofstad, veleposlanik

Kraljevine Norveške u RH.

Dobitnica glavne nagrade s puno razloga je Lidija Jagarinec, povjerenica sindikalne podružnice Sindikata EKN-a „Imunološki zavod“, čija bitka za obranu radnih mjesta i Imunološkog zavoda još traje.

Pod sloganom „Slavimo prošlost, gradimo budućnost“ Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) u srijedu je proslavio 25. obljetnicu djelovanja koji su obilježile tri tranzicije - demokratske promjene, osamostaljivanje Hrvatske i Domovinski rat, te prelazak na tržišnu ekonomiju koja je zahtijevala reformu radnog zakonodavstva, zaštitu radnika i jačanje sustava socijalne sigurnosti. Zanimljivo je da je predsjednica SUH-a Jasna Petrović provela gotovo punih 25 godina u zgradi Radničkog doma, radeći za sindikalni pokret.

Milan Zornada, predsjednik Podružnice SUH-a Roč, koja je ove godine proslavila 20-tu godišnjicu svog kontinuiranog djelovanja, nije mogao doći, pa je povelju u ime SUH-a preuzela potpredsjednica Biserka Budigam. SUH-ovci iz Roča zaslužili su nagradu na različite načine. U 2014. godini podružnica sa svojih 170 članova ima najveći postotak u članjenju u Hrvatskoj u odnosu na broj umirovljenika svoje zajednice, preko 75 posto, a tu je i prijateljstvo s podružnicom SPI CGIL Nabrežina - Aurisina iz Kraške visoravni, Okrug Trst, s kojom su se pobratimili još 1998. Od tada svake godine organiziraju međusobna druženja i razmjenu iskustava u sindikalnom pokretu dviju zemalja, ali i zajedničko sindikalno djelovanje, utoliko značajnije što je riječ o najvećoj talijanskoj sindikalnoj središnjici s kojom surađuje i SSSH.

NOVO ODREDIŠTE ZA SUH-OVCE

Liječenje vodom na sat i pol udaljenosti od Zagreba

U potrazi za novim, atraktivnim i povoljnim, odredištima za SUH-ovce, predsjednica Jasna A. Petrović, potpredsjednica Milica Čavkić i glavna tajnica Mirjana Pavačić-Pender, boravile su na radnim dogovorima u Termama u Laktašima, par kilometara od hrvatsko-bosanske granice kod Gradiške, na sat i pol udaljenosti autobusom od Zagreba. Grad Laktaši poznat je po rimskim kupkama i crkvi iz 4. stoljeća, a voda u termama je vrlo kvalitetnog sastava te pogodna za liječenje srčanih i lokomotornih smetnji.

SUH-ovci će u hotelu San u centru mjesta besplatno koristiti unutarnji bazen s termalnom vodom, vanjski bazen i atraktivnu starinsku banju na izvoru vode, sve na par metara od hotela. Dostupan je i medicinski centar s terapijskim sadržajima i masažom, a sobe su visoke kvalitete.

Posebni programi obnove zdravlja i liječenja vodom za SUH-ovce razmatrani su s dr. Draganom Janković, spec. fizikalne

medicine i rehabilitacije-balneoklimatologinjom, te dr. Nenadom Kuzmićem, spec. Internistom, zaljubljenikom u arheologiju i povijest. Paketi zdravlja od po tri i deset dana u izradi su. Uključit će i posjet poznatom redu trapista koji taj poznati sir po tajnom receptu i brojne biljne eliksire izrađuju u blizini.

Iza svega „stoji“ Mirjana Čomić, direktorica Terma Laktaši i njezina posvećenost gostu. Za SUH-ovce je sama natočila nekoliko boca termalne vode za piće.

Putešestvije umaške podružnice

Podružnica SUH-a Umag u suradnji s turističkom agencijom Polly, organizirala je četverodnevni izlet u Dalmaciju. Na put smo krenuli u ranim jutarnjim satima 5. Svibnja 2015. prema Imotskom, a na prijelazu Vratnik stali smo da bismo se odmorili i uživali u prekrasnom pogledu na naše otoke Krk, Cres, Rab, Goli otok i druge manje otočiće, koji plutaju plavetnilom Kvarnera.

Vožnju smo nastaviti Likom uživajući u lijepim krajolicima predjela koji pruža bogatstvo šuma, pašnjaka a i kamenjara. Nadomak Imotskom, pred nama su se ukazale strme litice kamenih planina, te veličanstveni bezdani Modrog i Crvenog jezera.

Nakon kratkog zadržavanja, uživanja i obnove legende „Hasanaginica“, nastavili smo prema granici te vožnjom pored Gruda i Ljubuškog do Međugorja.

Slijedećeg dana posjetili smo Cenakolo. Upoznali smo se životom i radom ovisnika. Svoj put po trnju opisala su nam dva korisnika ove ustanove, koji su nam vrlo dojmljivo iznijeli svoje muke, te s veseljem

TRST: TURNIR PRIJATELJSTVA U BOČANJU

Umažani odnijeli pehar

U Muggi kraj Trsta 6. lipnja održan je 3. Turnir prijateljstva u bočanju, na kojem sudjeluju ekipe SPI-CGIL iz okruga Trst zbratimljene s ekipama SUH-a podružnica iz Istre. Ove je godine sudjelovalo 8 ekipa i to 3 iz Trsta i 5 iz Istre. Ekipe su bile podijeljene u dvije skupine tako da su u skupinu „A“ bile razvrstane 1. Muggia-Domio, 2. Roč, 3. Umag i 4. Novigrad u grupi „B“ su se natjecale ekipe 1. Altopiano-Aurisina, 2. Fažana, 3. Centro-S. Giacomo-C-Elisi i 4. Pula.

Prije početka samog takmičenja svi su sudionici lijepo dočekan, srdačno pozdravljeni od strane organizatora Luciana del Rossa i počašćeni zakuskom, a od 14 sati počela su nadmetanja po sistemu svatko sa svakime. U „A“ skupini pobijedio je Umag, a u „B“ skupini Centro-S-Giacomo-C-Elisi. Te dvije ekipe odigrale su finalnu utakmicu, na kojoj je Umag bio bolji i pobijedio s rezultatom 8:7 i tako postao pobjednikom 3.

konstatirali da su sada sretni. Obišli smo njihovu izložbu i objekte koje su izgradili i koje održavaju korisnici. Na svakom koraku vidljiv je trag truda i velikog ulaganja za dobrobit korisnika ove zajednice, a voditeljima odnosno inicijatorima treba uputiti posebno poštovanje i zahvalnost.

Nastavili smo putovanje do izvora rijeke Bune. Dočekalo nas je veličanstveno vrelo, koje izlazi iz velikog otvora na klisuri uz koju su prislonjeni objekti tipične turske kuće - drevne tekije, koju smo s interesom razgledali. Prijao nam je ručak na terasi uz žubor brze i hladne rijeke, koja nas je ugodno hladila i ublažavala žegu, koja je isijavala iz kamenih litica. U Počitelju, gradiću pod zaštitom UNESCO-a, zastali smo radi fotografiranja te se uputili do Neuma. Smjestili smo se i večerali, a nakon toga slijedio je ples za one koji su imali snage.

Naredna kota našeg izleta bio je posjet Malom i Velikom Stonu. Razgledali smo zaštitne zidine i slikoviti grad, a u solani smo dobili iscrpne informacije o njoj izgradnji te o načinu proizvodnje soli. Posjetili smo jednu od obližnjih vinarija, gdje smo detaljno informirani o njihovom načinu obrade vinograda i proizvodnji poznatih vina. Bili smo ponuđeni oštrigama - kamenicama po čemu su na daleko poznata uzgajališta u Stonskom zaljevu. Slijedila je vožnja trajektom do otoka Mljeta, koji s punim pravom nosi epitet našeg najzelenijeg otoka. Ugodna je bila vožnja brodicama do otočića Sv. Marije i posjet Benediktinskom samostanu.

U Dubrovniku smo razgledali grad, a neki su pošli u vožnju uspijačom na Srđ. Slijedio je ukrcaj na brod i vožnja do otoka Lokrum. I ovo je još jedan biser među našim brojnim otocima s brojnim i slikovitim plažicama, a pratio nas pjev prekrasnih paunova. Po povratku na kopno čekao nas je naporan put. Lijepe uspomene o ovom izletu nosit ćemo dugo u svom pamćenju. (Marija Pertot)

Kupa prijateljstva. Na svečanoj dodjeli prva i druga mjesta dobila su pehare, a svi su sudionici nagrađeni medaljama. Druženje je nastavljeno u ugodnoj atmosferi i prijateljstvu uz želju da se slijedeće godine vidimo u Istri. (Anton Pertot)

SPLIT

Dan volontera

Udruga Sindikata umirovljenika Hrvatske - Podružnica Split povodom Dana volontera u suradnji sa središnjicom SUH-a 29. Svibnja 2015. godine je u prostorijama podružnice u Zvonimirovoj ulici organizirala besplatnu akciju za sve članove sindikata umirovljenika. Mje-

renje venske cirkulacije provela je renomirana tvrtka „SIM-BEX“ koja inače u som asortimanu ima uz ostalo, široku ponudu namijenjenim upravo za osobe treće životne dobi. Drage i ljubazne djelatnice tvrtke su pomogle savjetima mnogim našim umirovljenicima koji su se odazvali akciji u velikom broju. U okviru akcije je podijeljen edukativni materijal, priručnik o vježbama u prevenciji i liječenju inkontinencije. Akcija je uspješno provedena i realizirana na zadovoljstvo svih sudionika, no najvažnije da su naši članovi dobili još jedan vid skrbi i pomoći u očuvanju svog zdravlja. (Ružica Ljubenkov)

Živimo li samo jedan život?

Je li život u penziji doista vrijeme kad ne moraš ono što ne želiš, u kojem je sve „složeno po tvojoj mjeri“?

Stara poslovice kaže da mačka ima devet života. Za čovjeka se obično govori da ima samo jedan. Jedan, ali nadasve vrijedan život. I, doista, na biološkom planu svi živimo samo jedan život - i čovjek i mačka.

Na današnje razmišljanje naveo me naslov jedne knjige! „Dva života Anice Jušić!“ koja je nedavno predstavljena javnosti. Sama je autorica odabrala naslov, objasnivši kako se taj naslov nametnuo iz dva razloga. Prvi, iako ne nužno važniji, bila je činjenica da je time smisleno naglasila podjelu knjige na dva dijela, odnosno dva života koja je živjela jedan za drugim. Naime, u trenutku odlaska u mirovinu, njen znanstveni i radni doprinos na području neurologije stručno definiran kao velik i toliko značajan da je to zapravo i previše za cijeli jedan život. Nakon kraja profesionalne karijere, profesorica Jušić je započela svoj drugi - umirovljenički, ali ne mirniji i stručno manje značajan - sasvim novi život.

Paralelni ljudi

Bila je potaknuta mišlju o svakom čovjeku i njegovim mnogobrojnim međusobno isprepletenim, u vremenu i prostoru katkad i paralelnim, a opet tako dalekim i sasvim drugačijim životima. Životima koji katkad traju dugo, ali i onim životima koje proživimo u trenu, u malom, skučenom prostoru. Jer svi mi istodobno ponekad živimo paralelno i nekoliko života.

Najvažnije je da život živimo svjesno i nastojimo pravilno upravljati njime. Najjednostavniji je svakako početak našeg života: tu smo najviše slični jedni drugima. Život nam je jednostavan i njime u pravilu upravljaju drugi čak i ako pokušavamo individualizirati svoje potrebe. S druge strane, naš život određuju i urođene osobine naših roditelja ali i dalekih predaka (genetika), vrijeme i mjesto u kojem smo se rodili (društvena i biološka okolina), ali i ekonomski i socijalni status roditelja, te njihovi stavovi i emocionalna i intelektualna zrelost. Ali, čak i u najranijem djetinjstvu svatko od nas je na svoj način jedinstven i poseban pa su samim tim i naši životi još posebniji i različitiji u interakciji s okolinom.

Djetinjstvo nas najviše obilježava,

obično za čitav život, iako nas dominantno ne određuje samo naša aktivnost. Svi mi kroz život vučemo svoj veliki „kovčeg“ emocionalnih i drugih trauma iz djetinjstva. Vrlo često su to podsvesne reakcije koje nam zamagljuju, a ipak određuju trenutna ponašanja. Kad krenemo u školu svatko od nas već počinje paralelno živjeti najmanje dva života, onaj kao učenik, i drugi kao dio obitelji, sa cijelom serijom uloga. Često se svojih najranijih uloga i događanja sjećamo do najsitnijih detalja. I upravo u starijoj dobi to s radošću vrlo detaljno ponavljamo, uvjeravajući sebe i druge kako još dobro pamtimo. Ali to je varka, i mi to znamo, ali nećemo priznati mlađima od sebe. Taj nam je dio u cijelom biološkom trajanju života najintenzivniji i najsvjesniji, tada najviše učimo, istražujemo putove kojim idemo, tražimo sebe i prečice za novi život. Već tada pokušavamo utrti puteve za cijeli život. Putove kojima ćemo kao osoba stići do zrelosti: biološke, fiziološke i psihičke.

Ali evo nove zamke: trenutak odluke što raditi i s kime nastaviti život, vrijeme prepoznavanja onog našeg pravog puta profesionalnog i osobnog života. Često smo prisiljeni prihvatiti bezbroj novih uloga s kojima se ponekad vrlo teško nosimo. Ali, sad smo već stekli mnogo znanja i iskustva iz prošlosti, te učimo kako ih koristiti u novonastalim situacijama. Sjetite se kako je bilo teško odvojiti se i otići iz roditeljskog doma i privikavati se na život u svojoj novoj maloj obitelji. Prilagođavati se i stvarati nove odnose, mijenjati neke stare navike, ali i prihvatiti ulogu roditelja i opet učiti. I tako topet živimo paralelno dva života. Opet imamo, kao što rado naglašavamo, svoj „privatni“ i „poslovni ili profesionalni“ život.

Ne postoje dvije iste životne sudbine. Koliko god htjeli urediti i živjeti život prema svojim željama, teško je uspjeti u tom naumu, jer smo umreženi u određene sustave. Te nam interakcije pomažu da lakše, s manje napora, postignemo određene uspjehe, ali su s druge strane prilčno opterećenje.

Ništa više ne moraš?

Završili smo svoj „radni vijek“, doista nam se to odužilo i jedva smo čekali da svoj život „sredimo po svo-

me“. Nema više svakodnevnog ustajanja u cik zore, nema dosadnog i napornog šefa, nema prometnih gužvi i zastoja, nema kave s nogu, u hodu, nema ništa više što moraš! Na pomolu je naš prekrasan umirovljenički život u kojem ćemo sami odlučivati što, koliko i kada želimo raditi.

No, gadno smo se prevarili.

Opet moramo ustati, doduše tek samo pola sata kasnije, jer unuke treba otproviti u školu, treba otići na davno dogovoren pregled kod liječnika, na povratku treba kupiti kruh i mlijeko, a kod kuće dovršiti ručak... a u međuvremenu smo trebali izvaditi rublje iz perlice i objesiti da se suši. K tome, još nismo ni izvadili ni novine iz sandučića, na koje smo se pretplatili da ne moramo rano ići do obližnjeg kioska kupiti ih, zaboravili smo popiti kavu...

Gladni potomci

Ipak sjednemo da predahnemo, ali uskoro treba završiti ručak, dolaze potomci gladni i umorni iz škole i posla, a mi usporeni (tko nam je kriv) - trebamo požuriti. Poznata priča! Ništa manje bolna i tužna nije ni životna priča osobe koja živi sama! Ona zaviđa ljudima koji žive u „čoporu!

Ostavimo si sada vrijeme da se s ljubavlju, možda s dozom sjete, osvrnemo i obnovimo sjećanje na naše proživljene živote. Ne treba žaliti za propuštenim i ne okrivljavati se, već misliti na ono lijepo i dobro što je ipak ostalo u prošlosti, sjetiti se starih prijatelja i možda obnoviti neka prijateljstva iz tih vremena koja su nam mnogo značila, a koja smo zaboravili zbog drugih obveza. Jer, jedna je od stvari za kojima žalimo na kraju života je upravo činjenica „da sam barem ostao u kontaktu sa starim prijateljima“. Možda nam to vrati i dio mladosti, točnije sjećanja na neke radosnije trenutke u nekom ranijem životu.

Sada je vrijeme da pokušamo ostvariti neke svoje, naravno ostvarive želje. Odbacite usamljenost i potražite stare prijatelje, otidite u posjet starim rođacima, uključite se u rad neke udruge, družite se sa sebi sličnima. Ne žalite za prošlim životom, jer pred vama je jedan samo vaš, jedinstven i neponovljiv mirniji, ali ne manje sretan i veseo život. Vjerujte mi, vrijedi pokušati! Važno je ne odustati - od sebe.

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Kako možemo spriječiti otimačinu?

PITANJE: Nedavno nam je umro otac koji je živio kod jednog od nas braće. Tek smo nakon smrti oca saznali da je s našim bratom s kojim je živio sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim je svu svoju imovinu ostavio našem bratu. O postojanju ugovora nitko od nas ostale braće nije bio obaviješten, niti smo dali suglasnost za sklapanje ugovora. Da li je zbog toga ugovor nevažeći? Zanima nas imamo li pravo tražiti kao zakonski nasljednici nužni dio? Možemo li pobijati ovaj ugovor o doživotnom uzdržavanju? (*R.D., Sisak*)

ODGOVOR: Zakon o obveznim odnosima ne traži da se bilo koga obaviještava o sklapanju ugovora o doživotnom uzdržavanju, a za njegovo sklapanje nije potrebna suglasnost trećih osoba pa makar u pitanju bila vlastita djeca. Dakle, ukoliko ugovor o doživotnom uzdržavanju sadrži sve bitne elemente koje traži Zakon, te je ovjeren i solemniziran od strane javnog bilježnika ili nadležnog suda, ugovor je punovažan. Takav ugovor može se pobijati samo zbog mana volje primatelja uzdržavanja (neuračunljivost, prinuda, zabluda), što bi trebalo dokazati u parničnom postupku.

Ako je vaš otac ugovorom o doživotnom uzdržavanju odredio da sva njegova imovina poslije njegove smrti ima pripasti davatelju uzdržavanja, nemate pravo tražiti nužni dio, bez obzira što ste kao djeca ostaviteља zakonski nasljednici prvog nasljednog reda.

Oporuka ili ugovor?

PITANJE: Prije dosta vremena sklopila sam s rođakom ugovor o doživotnom uzdržavanju. Naknadno sam saznala da je moj rođak prije sklapanja ugovora oporučno ostavio svu svoju imovinu drugom rođaku. Moram priznati da sam nakon saznanja o oporuci zbunjena i prestrašena, jer se bojim da će čitav moj dugogodišnji trud i briga biti uzaludni. Molim Vas da mi odgovorite da li oporuka koja je ranije sklopljena može poništiti ugovor o doživotnom uzdržavanju. (*M. Ž., Pula*)

ODGOVOR: Nemate razloga za strah. Imovina koju ćete steći ugovorom o doživotnom uzdržavanju isključuje kako zakonsko tako i oporučno nasljeđivanje. Naravno, ako imovina navedena u ugovoru o doživotnom uzdržavanju ne obuhvaća svu ostaviteљevu imovinu, a u oporuci je navedena imovina koja nije spomenuta u ugovoru, oporučnom nasljedniku pripast će imovina navedena u oporuci.

Dugovi pojeli naslijeđe?

PITANJE: Otac je umro bez oporuke, te ga kao zakonski nasljednici nasljeđujemo nas trojica braće. Imovina je veće vrijednosti, ali je pokojni otac iza sebe ostavio i velike dugove i kredite. Zanimaju nas naše obveze u pogledu podmirenja dugova našeg oca. Što ako dugovi premašuju vrijednost ostavine, moramo li prihvatiti nasljedstvo te podmiriti dugove, bez obzira što bi time bili na gubitku? Napominjemo da smo jedan dio dugova već prije podmirili, pa nas zanima da li će se to uvažiti prilikom razdiobe ostavine? (*I., R. i K. Matić, Osijek*)

ODGOVOR: U skladu s odredbama Zakona o nasljeđivanju, nasljednici odgovaraju za dugove ostaviteљa, osim nasljednika koji se na zakonom propisan način odrekao nasljeđivanja. Nasljednici odgovaraju za ostaviteљeve dugove do visine vrijednosti nasljeđene

imovine. Obzirom da u vašem slučaju ima više nasljednika, svaki nasljednik koji je prihvatio nasljedstvo odgovara solidarno za ostaviteљeve dugove. Stoga vam preporučamo da prije davanju izjave o prihvaćanju nasljedstva prikupite detaljne podatke o stanju duga vašeg pokojnog oca, jer možete doći u situaciju da obveze za podmirenje duga premašuju vrijednost nasljeđene imovine.

Prevarila me polusestra

PITANJE: Nedavno sam saznala da je iza mog oca provedena ostavinska rasprava po kojoj je nasljednica cjelokupne oćeve imovine postala moja polusestra, kao jedina zakonska nasljednica. S obzirom da me otac priznao kao kćer, zanima me koja su moja prava na nasljedstvo izvanbračnog oca, te postoji li zastara potraživanja po osnovi nasljedstva. Rješenje o nasljeđivanju je postalo pravomoćno. Najgore je što moja polusestra odbija bilo kakav kontakt ili razgovor u pogledu podijele nasljedstva. Što da činim da ostvarim svoja prava na nasljedstvo? (*Maja R., Krapina*)

ODGOVOR: Ako je Vaša polusestra pošten posjednik ostavine, a to znači da nije znala niti je morala znati da ostavinu treba dijeliti s Vama, pravo na potraživanje Vašeg dijela ostavine zastarjeva nakon godine dana od kad ste saznali za ostavinu i nasljednika, a najkasnije nakon deset godina računajući od dana smrti ostaviteљa, ako je u pitanju zakonsko nasljeđivanje, a ako je pitanju oporučno nasljeđivanje - zastara nastupa nakon deset godina od dana proglašenja oporuke.

Ali ako je Vaša polusestra nepošten posjednik, a to znači da je znala ili je morala znati da nasljeđena ostavina dijelom pripada i Vama, pravo na pripadajući dio ostavine zastarijeva za 20 godina. Drugim riječima, imate čvrstu zakonsku osnovu da pokrenete zahtjev za nasljedstvo.

Ne posuđuj kotao

PITANJE: Dugogodišnji sam vlasnik kotla za pečenje rakije zapremnine 120 litara. Na molbu mog prijatelja iz sela posudio sam mu kotao kako bi mogao ispeći svoj urod šljiva. Strogo sam ga upozorio da kotao ne smije posuđivati drugim osobama, jer sam se bojao da će usljed brojne uporabe kotao biti oštećen. Kotao je nažalost kružio po selu bez da sam znao za tu okolnost. U međuvremenu je moj prijatelj kojem sam posudio kotao iznenada umro, a poslije duže potrage saznao sam kod koga se kotao nalazi. S obzirom da s tom osobom nisam u dobrim odnosima, odnosno niti ne razgovaramo, poručio sam preko druge osobe da mi kotao odmah vrati. Nažalost osoba koja drži moj kotao odbija njegovo povrat tvrdeći da je kotao njeno vlasništvo. Što da radim da dođem u posjed svog kotla? (*Ivan S., Vrbovec*)

ODGOVOR: Ako osoba koja drži u posjedu Vaš kotao odbija isti vratiti unatoč Vašem traženju, preostaje Vam da pred nadležnim sudom podnesete tužbu za vraćanje kotla. U parničnom postupku morat će te dokazati da je kotao Vaš, a to bi bilo najlakše učiniti ako posjedujete račun za kupnju kotla. Ako to nije moguće, morat ćete svoje vlasništvo dokazivati putem svjedoka koji će potvrditi da je kotao Vaš te da ste ga posudili svom pokojnom prijatelju. Usput, bilo bi poželjno postaviti pitanje tuženom na koji je način on došao u posjed kotla. Ukoliko je kotao oštećen nakon višekratne uporabe, možete tražiti i naknadu štete.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika

01/46 55 111/244

IVICA ŠIMEK

PREDSJEDNIK PODRUŽNICE SUH-A SLAVONSKI BROD

Broj članova porastao za 500 posto?!

“

Put i smještaj u Korčuli od 12 dana naši članovi plaćaju 700 kuna. Hvala gradskoj upravi - i ove godine ćemo im se javiti razglednicom

”

„Još ne tako davnih 80-ih godina bio sam aktivan član sindikata u Đuri Đakoviću, OOUR Zajednički pogoni, s više od 700 zaposlenih, a čak četiri godine bio sam i predsjednik sindikata. U to sam vrijeme išao i na seminare kako bih sindikalne aktivnosti što bolje organizirao i provodio. Borba za prava radnika, za prava čovjeka, uvijek su mi bila na prvom mjestu, a odlaskom u mirovinu uključio sam se u rad i djelovanje Sindikata umirovljenika Hrvatske, kako bih svojim radom i znanjem pomogao umirovljenicima da ostvare veća prava i bolji život.

Na prijedlog predsjednika Županijskog povjereništva SUH-a Stjepana Rakitića Predsjedništvo Glavnog odbora me imenovalo za povjerenika podružnice SUH-a grada Slavanskog Broda u srpnju 2013. godine. Da bismo bolje radili, osnovao sam odbor od 14 članova koji su zajedno sa mnom na Skupštini jednoglasno prihvaćeni i potvrđeni kao rukovodeći tim. Više glava, više ideja.“ - kaže Šimek.

Nakon smjene svoje prethodnice, podružnica je dotaknula dno. Aktivnost i rad pokrenut je sa samo tridesetak članova, a sada ih je na okupu i aktivno radi njih 160, s tendencijom daljeg porasta broja članstva. U svom radu i djelovanju mnogi su članovi pomagali i pomažu, a veliku podršku ima od supruge Branke Šimek, koja je tajnica podružnice, te od blagajnice Ane Dujanović. Takvih „bračnih“ podružnica ima i drugdje u Hrvatskoj, jer je lakše kad se bračni drugovi udruže i u svojim volonterskim aktivnostima.

Šimek je u Brodu bio poznat kao nogometaš, pa glumac i trener. Danas je poznati - šef penzića.

Brojne aktivnosti brodske gradske podružnice SUH-a uključuju i predavanja o zdravlju, pravima umirovljenika, različitim vrstama edukacija, obilježavanju značajnih datuma, a ostvarena je i kvalitetna suradnja s Uredom SSSH-a, te gradskim i županijskim vlastima. Na žalost, od Županije do sada nisu još uvijek dobili niti lipe, ali je barem grad bio sklon poduprijeti aktivnosti sa skromnim iznosima.

„Dogovaramo posjete bolesnim članovima, sportsko-rekreativnim aktivnosti, a često i uspješno organiziramo izlete koji kod našeg članstva pobuđuju golem interes, a pogotovo kad je riječ o zajedničkom ljetovanju na Korčuli, gdje i ove godine idemo od 14. do 27. lipnja., i to uz vrlo povoljne cijene jer je to gradsko odmaralište pa uvijek nađu termin za svoje starije sugrađane. Put i smještaj od 12 dana naši članovi plaćaju 700 kuna. Hvala gradskoj upravi, i ove godine ćemo im se javiti razglednicom.“ - šeretski dodaje.

Članove sa skromnim primanjima razvesele poklonom za Božić i Uskrs, te uskaču u svaku humanitarnu akciju. „Ovih dana smo sudjelovali u Danima Ivane Brlić Mažuranić gdje smo se s buketom cvijeća poklonili velikoj pjesnikinji i sugrađanki. Suradujemo i u kulturnim programima u gradu, a najveći nam je san konačno unajmiti od SSSH-a prostor u kojem bi mogli organizirati svojevrsni dnevni boravak za starije osobe, i gdje bismo organizirali različite oblike druženja i kreativnih aktivnosti.“ - sanjari Šimek.

S puno podružnica SUH-a su jako dobro povezani i surađuju, organiziraju zajedničke zabave, dobru suradnju imaju i s Maticom umirovljenika, te jednom mjesečno organiziraju uspješne i dobro posjećene plesne večeri za sve umirovljenike.

„Na kraju, sa SUH-om sam osobno jako zadovoljan, jer se uspijevamo izboriti za neke zakonske promjene i poboljšanje položaja umirovljenika, no u situaciji kad su mirovine besramno niske te se ne vrši usklađivanje, teško je govoriti o ikakvom zadovoljstvu. Nadam se s novim izborima da će buduća Vlada pokazati više suosjećanja s siromašnima i ranjivima, a takvih je među umirovljenicima mnogo“ - zaključuje Šimek i diže šaku u zrak, dodajući: Zajedno smo jači!.